MEDICORVM AC PHILOSOPHORVM FACILE PRINCIPIS

Theophrasti Paracelsi Eremitæ libri v. de Vita longa, incognitarum rerum, & hucusque à nemine tractatarum refertissimi,

VNA CVM COMMENDATORIA *Valentij de Retijs, & Adami à Bodenstein, dedicatoria Epistola, quibus Theophrasti singularis & excellens eruditio commendatur.*

Ἀνέχου καὶ ἀπέχου.

BASILEAE,
Apud Petrum Pernam.

GENERE, DOCTRINA AC PRVDENTIA AMPLISsimo uiro, Illustrißimi Principis Caroli, Marchionis in Baden & Hochperg, etc. à consilijs: Et Præfecto in Badenuueyler Ludouico Vuolphango ab Hapsperg Domino & Fratri obseruando, uitam prosperam & longam precatur Theophrasti deditißimus Adam à Bodenstein.

ATVRA PRESTANtior, præstantissime uir, euidenter nos docet, semper publica bona anteponenda esse priuatis: nam IEHOVA omnibus creaturis simul benefacit: Solem communicat bonis & malis, iubetq; nos aliorum salutem æquè quærere quàm nostram: Ac recta ratio commoda latè patentia, pluribus uitalia & maiora, angustioribus, proprijs ac minoribus suadet præferenda, quòd uniuersi potius

ſit habenda cura, quàm unius partis. Vnde præclarè ſcriptum eſt à Platone (ait Cicero) Non nobis ſolùm nati ſumus, ſed ortus noſtri partem patria uendicat, partem amici, atq; (ut placet Stoicis) Quæ in terris gignuntur ad uſum hominũ omnia creari, HOMINES AVTEM HOMINVM CAVSA ESSE GENERATOS, ut ipſi inter ſe alij alijs prodeſſe poſsint. In hoc naturam ducem debemus ſequi, & communes utilitates in medium adferre mutatione officiorum, dando accipiẽdoq́; , tum artibus, tum opera, tum facultatibus deuincire hominum inter homines ſocietatẽ: Diſſoluuntur enim ac intereunt citò infirma & malè cohærẽtia: concordiæ uero, & conſtanti firmæq́; partium cohærẽtiæ ſtabilitas & immortalitas coniunctæ ſunt, quod præ-

prȩstantiss. doctor Theophrastus Paracelsus lumine diuino miris modis prælucente, semper in animo uoluit, ac obseruauit, qui talentum sibi à Domino traditum, non tanquã inutilis minister terra subhumauit, uerùm summa diligentia, ut frugi hominem decet, ad usuram elocauit, ac Domino lucratus est innumeros homines: quos non solùm conseruauit, ne sæuo traderentur orco, sed etiam occultiori quadam medicina diuinitùs ipsi in huncusum data, tum corpora, tum animos, firmiora, agiliora & puriora effecit, eaq; in diuinam quasi naturam transformauit. Artem suã omnibus obtulit, quam pauci recẽperunt, quòd tempus nondum foret, quemadmodum propria eius scripta testantur. Nunc uerò multis & uarijs libris manifestissime

explicata in lucem prodit. Quanuis nonnulli qui in ſtercoribus oparantur, & in ipſis tanquam galli ſuesq́ꝫ gaudentes conabuntur eam impedire ac ſupprimere, tamen iſtorum conatus erunt fruſtranei & uani, præterquam apud eos, in quibus peccatum ſiue confuſio nimis prædominatur, quæ lucem odit: nam æterna lux uult medicinam animę & corporis cunctis hominibus offerri, quo uniuerſis ſuccurratur, ne peccatum præualeat gratiæ. Hoc ut perficiatur, & ego excitatus, ſum qui hoc tempore nullam rem uideo, qua melius publica commoda poſsim promouere, quàm ſi libros Theophraſti, ingentes theſauros, omnibus communicem: artem factis exprimem, quam certiſsimam & uerſsimam eſſe, ab ipſoq́ꝫ Deo traditam in uſus homi

num

num quotidie experior. Spero etiam paulatim magis ac magis animos mortalium expurgatum iri, ac illuminatum, ut obĳs ulnis hoc bonū amplectantur, ſuisq́ꝫ rebus bene conſulant, ac peccati effectus imminuant, cuius rei argumentum certum eſt, quòd paſsim multi docti & ſyncerioris iudicĳ homines ualde flagrent cognitione eius medicinæ, quam Thephraſtus dócet, eáque maxima admiratione utantur feliciſsimé. Sunt inſuper alĳ complures, qui libentiſſimè noſtrum Paracelſum ſequerentur, ſi non difficultates & labores obſtarent, quaſi ignaui & ocioſi trophęa debeant erigere, & non amplius dĳ ſua uendant bona ſudore, ſed ocio, uerbis, geſtibus, ornatu ueſtiū, applauſu populi, & cognitione externa accidentium. Si quid laboris

ſuſcipiendum eſt, confugiunt actutum ad coquum, quo teſtantur labores ad ſe non pertinere, medicinam eſſe ſpeculationē abſq; experientia, ſcientiam operatione carentem, nō artem, contra ſuorum præceptorum ſententias. Hinc fit, ut ſimplicia adulterina in compoſitiones medicamentorum transferantur: imò ſæpiuſculè cōſilium ægroto auxiliū imploranti datur: & neſcit medicus ſimplicia, quanuis ea oculis uideat, ac manibus tangat, quænam ſint. Quomodo igitur errores corrigent, aut alios ignota, quod officium doctoris exiſtit, docebunt? Naturam noctes atq; dies ubique ſedulò laborantem, quæ in hac arte præſtantiſsima magiſtra eſt, negligūt, ac minimè ipſam imitantur, cùm ſint ipſius ignari. Phyſica, mathematica, & ſpagyrica, in
quibus

quibus hęc ars tota consistit, aut penitus ignorant, uel tanquam canes Nilum degustarunt. Quæ non intelligunt, ea uituperãt quasi omnia scirent, nõ considerantes artes nullos habere aduersarios, præterquã negligentes, & ignorantes. Asserunt Theophr. noua principia, ipsaq́ falsa, statuere, se uerò Aristotelis, totiusq́ naturæ uerissima habere, per aliquot millia annorum comprobata. Quantum ad prima naturæ principia attinet, uerissimũ est, ipsum hominibus noua nõ naturæ tradere, quæ cunctis diligentius eam considerantibus demonstrat. principia Theophrasti esse certissima, & Aristotelis hominum arbitrio constituta, & leui iudicio probata constat. Aristoteles quidem tria constituit: totidem & Parascelsus. Aristoteles tres ipsis ascri

pſit proprietates, ſcilicet ante omnia eſſe, omnia ex ipſis oriri, ac ex ſe inuicem non naſci, quas Theophraſtus ueras eſſe comprobat. Quid ergo eſt diſcriminis? Dicam & quàm breuiſsimis potero. Ariſtoteles ait principia eſſe materiã, formam & priuationem: Theophraſtus uerò, ſulphur, Mercuriũ & ſalem. Ariſtoteles enim inquit, Neceſſarió unum aliquod eſſe omnium rerum materiam, ſubiectũ & fulcrum, ex quo cunctæ res oriantur primò, & in quod reſoluantur ultimò, fiantq; in ipſo ſimplicium corporum tranſmutationes. Deinde duo oportere contraria inhærere materiæ: nullam enim rem ſui ipſius appetere interitum, nec ſe ipſam lędere, quatenus una exiſtit, ac tranſmutationes fieri ex contrarijs in contraria, manifeſtiſsimè

conſta-

constare: ergo duo cõtraria saltem insunt materiæ, hoc est, forma & priuatio: quare illa informat rudẽ, & omni qualitate carentem materiam: hæc uerò est nouæ formæ absentia, defectus & desiderium: quæ tria (ut sæpius asserit Aristoteles) nullo sensu deprehendi possunt, sed proportione corporũ propositorum inueniũtur, & distinguuntur. Theophrastus autem longè manifestius principia inuestigauit ac plurimis docet libris, quę sensus deprehendunt, & ratio cõmostrat, Deusq; creauit: nam in quæcunq; omnia corpora dissoluuntur ultimò, ex ijsdem quoque componuntur, & in sulphur, Mercurium & salem omnia corpora ultimò resoluuntur, quod experientia manifestissimè demonstrat. Quicunque enim corpus aliquod cõpositum

diligentiſsimè in partes ſpagyricia arte diſſoluit, uel obſeruet diſſolutionem abſq; hominum opera fieri, ſemper inuenit iſta tria paulatim tendere ad ſua prima, nec plura, nec pauciora. Sulphur autem eſt omne id quod incēditur, nec quicquam concipit flammam, niſi ratione ſulphuris, quod exiccat, & conſumit humidum in corporibus cōpoſitis. Mercurius ſiue liquor, eſt omne fumoſum & humidū in quouis corpore, nec ulla res in fumum conuertitur, niſi ratione Mercurij: nec in altum tendit abſque eo, qui ſulphur & ſalem ſæpe rapit ſecum. Quicquid in cinerem ſiue calcem redigitur, eſt ſal, nec ullus fit cinis, niſi ratione ſalis qui purgat, abſtergit, ac putrefactiones arcet, ut in ligno ſulphur ardet, Mercurius exhalat, ac fugit cum parte ſulphuris:

ris: unde facilè fugiens etiam incenditur: cinis eſt ipſum ſal, ex quo præſtantiſsimum, ac bene purgatū extrahitur alkali, noſtris corporibus aptiſsimum. Hæc tria in quouis corpore inueniuntur, licet plurimum tegantur: diſſolutio enim docet conſtructionis methodum. Ad materiam primam adeò informem, ut omni careat qualitate ac quantitate, formam occultiſsimè informantem materiam, ac priuationem imaginatione conſtitutam nemo unquam perueniet, nec compoſitione, nec diſſolutione, multò minus aliquis uſus in miſtis oſtendi poteſt, quòd fictæ res non ſint rerum naturalium partes, nec ipſius naturę: nulla etiam methodo ἀναλύσεως, nec συνθέσεως, unquam poſſunt ipſorum progreſſus demonſtrari. Noſtra autem magno homi

num commodo ſemper in quouis corpore oſtendi poſſunt, & quodnam præualeat. Ac quantò magis componuntur, tantò magis teguntur, & à prima ſimplicitate diſcedunt: et uiciſsim quò magis concreta diſſoluuntur, eo ſimpliciora apparent, quod intelligendum eſt geometrica proportione nõ arithmetica in corporibus miſtis, ut calor ignis congregans homogenea, & diſgregans heterogenea pulcherrimè probat. Cæterùm forma, materia & priuatio, ut principia rerũ, nuſpiam ne ſubtiliſsimo philoſopho apparent, & nihilominus uolunt quidam ea eſſe principia naturæ, quæ ſua agit, ac facit re uera, & corporibus non imaginatione aut mentis operatione, alioquin Platonis & Pythagoræ principia longè forent meliora Ariſt.

Gi-

Gignit enim natura CORPORA EX CORPORIBVS, quocirca nec alia agnoſcit principia q̄ꝫ corpora. Secundò, omnia principia, ex quib. diſciplinæ demonſtrantur ac res prodeunt, priora, notiora, ſimpliciora & certiora eſſe debent ipſo effectu, quod & ipſe Ariſtoteles, multiq́ꝫ Philoſophi uno fatentur ore. at iſta tria imaginatione cōſtituta, non ſunt compoſitis notiora, nec certiora, quòd nec ratio, nec ſenſus ea apprehendat. Nam res genitæ ſentiuntur: ac ratio colligit per ſenſus eas eſſe in certo ſtatu, ut Socratem uideo, tango, olfacio, & audio. Deinde ratio colligit ipſum non alium eſſe hominē quám ipſū certum, & indicat non eſſe brutū, multò minus plantam, metallum, aut aliquid quoduis corpus. Materiam uerò, formam, ac priuationē

principia, nec ratio, nec ſenſus capere poteſt, ſi etiam Socratẽ in mille diuideres partes, easq́; componeres diuideresq́; pro animi arbitrio. Analogia ſiue proportio, inquit Ariſt. docet iſta principia. Cernimus enim in omnibus compoſitis eſſe quandam materiam, quæ exiſtit ſubiectum cõtrariorum in mutatione, ac tandem reſolutione ultima unum duntaxat eſſe ſubiectum omnibus rebus commune colligimus: in quo nihil contrarij per ſe eſt, ſed cõtraria ipſi inhærent. Hæc quidem dicuntur à quamplurimis qui ſummam naturæ ſcientiam ſibi aſcribunt, probatio autem nulla adeſt, quòd captum humanum, & naturæ ordinem excedant. Si proportio ſola nos ducat in cognitionem principiorũ, cogimur certè nolẽtes ſiue uolentes fateri, acci-
dentia

dentia omnia quæ naturalibus corporibus inhærent, sensibusq; obiecta sunt, & sua habere propria principia. Cur enim potius substantia haberet sua principia atq; colores, sonus, sapores, odores, lumina, aliæq; res huius generis innumeræ. Ex materia sanè informi & inani non prodeunt, quòd omni accidente careat, alioquin certi aliquid denotaret: nec ex forma, quæ necessariò aut est substantia, aut accidens: si essentia (ut pleriq; affirmant) non fiunt ex ipsa accidentia, quòd sit simplicissima & incorporea, quemadmodum nec ex accidentibus ulla fit substantia: si autem dixeris accidens esse, nil certi potest significari quod sit transcendens, & nullius certæ categoriæ: nam qualitas solùm esse nequit, quòd ex qualitate & substantia omnis corporis

expertè nō posit gigni quantitas; sic nec ex quantitate, nec huiusmodi substantia qualitas oritur. Eadem est ratio quoque de reliquis categorijs. Ex priuatione quæ nihil (teste Aristotele) per se existit, multò minus ulla res naturalis fieri potest: Quo modo itaq; ratio nostra huiusmodi principia cognoscet? proportio quidem falsa præscribitur, quæ eam solicitè inquirēdo seducit, indicatq; fundamentū ultra limites naturæ, quod unquā inuestigari potest. Quantò enim singula diligentius examinat, principiaq; inquirit, tantò magis ratiocinando aberrat, cernitq; totius philosophiæ fundamentum, fragile, inconstans, & fictum esse. Quia ordine singula inquirens, hoc modo miserè fallitur, nec tamen commodiorem rationem Aristoteles
cum

cum tota ſua ſecta præſcribit, nec ratio inueniri poteſt: prima materia, aut eſt ſubſtantia, aut eſt accidens. Reſpondent ſectatores Ariſtotelis, ſubſtantiam eſſe quę neceſſariò uel eſt corporeã, uel corporis expers. Si corporeã dixeris ipſam eſſe, continuò ſequitur contra Ariſtotelicos, elementa nõ eſſe ſimplicisſima corpora, niſi cum Empedocle aſſerere uolueris, omnium materiam primũ eſſe quatuor elementa, quam opinionem Ariſtoteles, ac pleriq; Philoſophi, ut falſam cõfutarunt, & proprijs qualitatibus quæ ſub ſenſum cadunt eſſe prædi tam: ſiquidem corpus naturale eſt ſubſtantia, quæ prædita qualitatibus ſentiri poteſt. Sin uerò affirmaueris expertem corporis, longè magis animus admiratur, quî corpus naſcatur ex ſubſtãntia incorpo

rea, quæ omni qualitate, magnitudine ac pondere caret, & unde tam ingens mundi ſit machina orta. Quòd ſi reſpondeas, concurſu materiæ, ac formæ: interrogat iterum, illa forma, eſt ne ſubſtantia, uel accidens? Subſtantia eſſe nequit, ꝙ nec expers ſit corporis, nec eius particeps: ſi enim corpus foret, eadem abſurda ſequerētur, quę ſuprà diximus materiam conſequi, & corpora miſta fierent ex forma, non ſolū materia: ex quouis enim corpore aliud fieri poteſt. incorporea neq; eſſe: cùm duæ ſubſtantiæ omnis corporis expertes nullo modo efficiant corpus, quod & ipſi fatentur dum inquiunt: Compoſita ſunt eiuſdem naturæ cum ipſis ex quibus componuntur, ex lignis, ligna, ex metallis metallica, ex elementis, elementata, &c. dicemus ne hūc mū

dum

dum eſſe incorporeum? nequa-
q̄ꝫ: Cedò ergo, unde tam amplum
corpus totus hic mundus originé
duxit? Reſpondes denuò, ex mate
ria, ex forma. At ex ſubſtantia in-
corporea, & informi, nihil eſt niſi
incorporeum: da cōtradictionem,
& oſtende quando, ubi, & quo-
modo natura incorporea tantum
opus genuerit, ac gignat. Explica
ſimul, quî poterit incorporea ſub-
ſtantia alterius eſſe ſubiectum, uel
alteram informare, & quomodo
ſit finita, qui ſint termini, ſiue limi-
tes eius: & materia cùm ſit omnis
qualitatis expers, demonſtra qui-
bus rationibus corpora prima, ſi-
ue elementa ſint primò ex materia
& forma diſtinctè nata. Profectò
uolens nolens contra omnes Phi-
loſophicas rationes cogeris fateri
hunc mundum temerè, ac fortuitò

natum esse. Cur obsecro incorporea substantia potius corpus efficit leuissimum, tenuissimum, calidissimum & siccum, quod elemen tum ignis uocatis, quàm humidũ frigidum & graue, quod aquam appellatis? Naturaliter talis distinctio si facta sit, aut adhuc fiat, necessariò causa existit aliqua. Si uolueris hoc fieri rationẹ formæ, oportet ipsam formam huiusmodi aliquid antea fuisse, & quatuor simplicium corporum distinctas naturas continuisse, atq; adhuc continere, sicq; nõ erit substantia incorporea, nec accidens, sed corpus. Deinde cùm natura rudis (quam Plato inane aut uacuum appellat) alias ac alias appetat, & suscipiat formas, quarũ absentia est priuatio, & priores necessariò intereant, quo modo rursum nascuntur? aut qua ratione fi-

unt

unt nouæ: & nihilominus priores non precedant posterioribus cum sit unum & idem principium: forma succedit priuationi, & priuatio formæ: sed unde iterum prodeunt, & quò abeunt quæritur. Hæc forma si substantia est, oportet ut intereat substãtia, nisi transeat in materiam, quod tamen nolunt, quia nec ex alijs, nec ex se inuicem fiunt, & suscipit accidentia: quòd omnis substantia suscipiat accidentia præter Deum. Priuationem interire & ipse Aristoteles asserit, soli materiæ immortalitatem uidetur ascribere: inquit enim in fine lib. primi, primo Phisicorum de materia quam sæpe priuationem & potentiam uocat. φθείρεται δὲ καὶ γίνεται ἔστι μὲν ὥς, ἔστι δ' ὡς οὔ, ὡς μὲν γὰρ τὸ ἐν ᾧ, κατ αὐτὸ φθείρεται, τὸ γὰρ φθειρόμενον ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ στέρησις, ὡς δὲ κατὰ δύναμιν, οὐ κατ' αὐτὸ, ἀλλ' ἄφθαρτον, καὶ ἀγέννητον ἀνάγκη αὐτὴν εἶναι.

Hæc certè sententia de principijs seipsam cõfundit, & euertit ex Aristotelis uerbis: quem tamen uidemus docere, formam primam non esse substantiam, ut complures interpretes, sed qualitates primas: nam libro primo Physicorum ait, materiam esse quodammodo substantiam, formam spectare ad primam sapientiam, & duo principia cõtraria inhærere materiæ. postea cap. primo libri secundi, de Ortu ac interitu suam sententiã planius explicans dicit: Nos autem dicimus corporum quæ sensu percipiuntur materiã quandam esse, eamque nõ separabilem, sed repugnantiæ semper coniunctam, ex qua elementa oriuntur. Et paulò pòst cõcludit: Itaque primò quidem sensile corpus principium est: deinde contraria calor & frigus; tertiò simul

mul aqua & ignis, alia'que eiusdem generis. Materiam uocat corpus potentia sensile: quia quòd sit uera essentia & ex ipsa corpus uoluerit gigni. Formam, contraria quæ materiæ insunt, ex quibus tertiò fiunt corpora simplicia. Hanc sententiã Galenus libro primo Elementorum, his ferè explicat uerbis: Fatentur omnes Philosophi, materiam quandam omnibus elementis subiectam esse, quę omni caret qualitate, ac in ea summum calorem ignis esse principium: præterea eandem materiam, nec unquam oriri, nec interire: qualitates uerò in ea interire ac gigni. Deinde in eodem lib. sequitur: Cùm enim materiæ summus accedit calor, tunc uniuersum illud est elementum. Eodem modo etiam, quoties summum frigus, humor, aut siccitas materię coniun-

gitur elementum existit, nec ex ullis alijs qualitatibus iudicatur elementum, quàm hisce quatuor: Solæ nanque hæ quatuor materiã subiectam commutando, causæ sunt elementorum. Hæc non quòd ea sicuti uera & utilia probemus, ascripsimus, sed ut partim studiosi iudicent, quantum plerique interpretes ab Aristotelis sententia discedant, quæ magis ad ueritatem accedit, quàm ipsorum figmenta omni ueritate carentia. Cęterum quomodo forma mera qualitas, materiæ substantiæ incorporeæ misceatur, nusquiam ab Aristotele nec interpretibus docetur, nec potest uera mistuTę ratio tradi quòd non fiat talis cõpositio in rerum natura, qualem ipsi præscribunt. Qua enim ratione substantia incorporea & qualitates concurrant, ac tam immensa

cor-

corpora cōstituant cū omni quantitate, ac corpore careant, omnem excedit rationē ac fidem. Quomodo hic tantus mundus consistit, ac suffulcitur substantia omnis corporis experte & qualitatibus. Frustra hic laborat quæque anima, inquirendo talia uana fundamenta. Est & substantia prior accidentibus, ergo principium alterum sequitur alterum. Si uerò ab æterno dixeris fuisse, quis intelliget, quomodo res mutabiles sint ex æternis & immutabilibus ortæ? cùm qualitas nō minutum temporis existat absque subiecto, quod tamen uolunt cum ea corpus constituere. Quis obtestor sanæ mentis contra sanctissimam, ac firmissimam ueritatem credet, materiam & formam ab omni æternitate fuisse? Deus enim IEHOVA in principio crea

uit cœlum & terram, aliaq́ prima corpora, ex quibus cũcta iuxta formas ſuas ſex dieb. produxit, nõ igitur ſolũ talia falſa ac abſurda, qualia uera ratio nunq̃ percipere poteſt, ſed & impia, quibus bona adoleſcentum ingenia obruuntur, & corrumpuutur in ſcholis, ac paſsim à Deo ad uarias hæreſes abducuntur. Maxima eſt Dei laus omnia poſſe, ac ex nihilo omnia creaſſe, quæ iſti turpiſsimè nituntur negare, aut perperam obſcurare huiuſmodi principijs, de quibus tot ferè extant opiniones, quot ſcriptores. Valeant itaq; huiuſmodi opiniones quę Dei gloriam tollere ſtudent. Sic Galenus libro xi. capite xiiij. de Vſu partium iniquiſsimè reprehendit Moſen ſanctiſsimum Prophetam, quòd aſſerat Deum omnia poſſe, & mundum ex nihi-

lo creaſſe, unde dicit: Certè Moyſes quidem ita de natura ratiocinabatur, cuius ratio quam Epicuri uidetur mihi probabilior: optimum tamē eſt neutrius rationem ſequi, ſed potius generationis principiū quod à creatore ducitur. Et paulò pòſt: Neq; enim ſi lapidem repente (Deus) uelit efficere hominem, id poterit. Atq; in hoc ratio noſtra ac Platonis, tū aliorum, qui apud Græcos de rerum natura recte conſcripſerunt, à Moſe differt: ſatis enim ipſe in rebus efficiendis uoluntatem Dei eſſe: ſiquidem omnia Deum facere poſſe arbitratur: ſi etiam ex cineribus equum aut bouē facere uelit. Nos uerò non ſic ſentimus, ſed confirmamus quædam naturam efficere non poſſe, eaq; Deū ne aggredi quidem omnino, ſed ex ipſis quæ facere poteſt, id quod

melius eſt, eligere. Lactantius lib.
ij. capit. xi. multis agit argumentis
contra eos, qui putabant materiam
primam ſemper fuiſſe, ac Deum ex
ipſa feciſſe uniuerſa. Idem & alij pa
tres tractant, qui impium eſſe cum
ſancto ſpiritu iudicãt, falſa in ſcho-
lis Chriſtianorum docere. Qua de
cauſa bene loquitur Tertullianus
in libro contra Hermogenem, Phi
loſophos eſſe Hæreticorum patri-
archas, uarijs cũ probet argumen-
tis in quinto contra Marcionem,
tum hoc toto libro: quoniam Her
mogenes autumauit, materiam
ab æterno fuiſſe, & ſemper futurã,
totumq; mundum ex ea factum eſ
ſe: quia Deus, ait, aut ex nihilo, aut
ſeipſo, aut aliquo, fecit omnia, ex
nihilo non potuit, quòd Deus ſum
mum bonum & perfectiſsimũ ſua
uoluntate nil niſi bonum ſibi ſimi-
le

le creasset, sed plurima cũ sint mala, non possunt ex summo bono originem habere, sed ex materia prima. Deinde semper Deus fuit Dominus alicuius subiecti, quod est materia prima. Ex seipso nõ fecit: alioquin omnia forent diuina, & partes mundi imperfectę & ipse Deus mutilus, quòd partes ipsius essent dispersæ. Aut omnes res unus deus, nec res amplius fierẽt, sed essent. Ergo concludit hunc mundum ex materia prima, quę semper fuit, genitum esse, quæ Tertul. eruditè lib. toto. contra Hermoge. confutat, et multis uarijs que argumentis probat hunc mundum nõ esse productum ex ulla materia, sed creatum ex nihilo. Quum itaq; principia rerum naturaliũ neque antè esse substantię corporis experes, multo minus accidentia, quæ

non per se existunt, sed substantiæ ut puriori, solidiori, & constantiori inhærent, nec ex utrisq; composita, quòd inter se conuenire nõ possint, necessariò corpora erunt: quę, aut sunt simplicia & prima, aut ex simplicibus & primis composita. At ex principijs omnia fiunt, & ipsa ex nullis alijs, nec ullum corpus ipsis prius, uel simplicius existit, nec per alia sunt, aut constant, sed alia per ipsa. Præterea Deus omnia creauit diuina eius uoluntate per Iesum Christum omnis boni ueram causam, sine qua nihil factum est: principia etiam sunt plenè in principio mundi creata, cùm sint perfecta corpora omnium mistorum, fulcra, materia & fundamenta, quæ primò in plærisq; fuere nudiora & simpliciora, ut & hodie, sed paulatim magis, ac magis ipso

ipſo concurſu tecta & recõdita, ſic aqua mercurialis produxit iuſſu Domini omnia ſua in quibus longè plus ſalis & ſulphuris reperitur, quàm pura aqua. Contrà in animalibus plus mercurij eſt, quàm terra quæ ea genuit. Tertiò, principia non intereunt, nec oriuntur. à cõdito enim mũdo ad finem eius permanent, unde perpetua eſſe oportet, quamuis geometrica proportione miſceantur, adeò ut nullum ſit omnino ſimplex. Quartò, natura neceſſariò in tranſmutationib. ex ipſis ſolis omnia componit corpora, & in ea ultimò reſoluit, non imaginatione, ſed reuera, & quanto diſſolutio diſcedit à propoſito, tantò magis oſtendit natura & ars ſimplicia. Quæ ultra hæc finguntur, nec ratio, nec natura agnoſcit: ergo principia ſunt corpora prima

& ſimpliciſsima, creata, perpetua per ſe conſiſtentia, ex quorum miſtione omnia fiunt, & in quæ ultimò reſoluuntur. Vana falſaq́ eſt horum imaginatio, qui aſſerunt in omnib. tranſmutationib. corporũ diſſolutionẽ fieri in materiam primã Ariſtotelis, quæ eſt ſubſtantia incorporea: ac terminũ diſſolutionis, in quo incipit cõpoſitio, fingũt minuto fieri temporis, quod nullo modo rationi eſt conſentaneum: ſiquidem granum aqua diſſolutum in pauimento, uel aſſere, interit, ac producit primò candidã aut flauam herbam, deinde uirentem, quæ naſcitur ex corpore grani non ſubſtantia incorporea, ut quiuis cernere poteſt. Ita ex grano ſinapeos naſcitur frutex, ex hordeo hordeum, ex ouo generatur pullus, nõ canis, id eſt ſignum euidens

dens iſta non tranſire in materiam primam : quia ſi fieret materia prima, nulla foret cauſa per quam potius naſceretur ex ouo pullus, quã planta, aut metallum, lapis, homũculus, aut quiduis aliud; quòd materia prima omnibus caret qualitatibus, & nullã habet inclinationẽ ad hanc, uel illam rem, & forma perit, euaneſceretq́ oui aliorumq́ natura, ut nihil corporis appareret, quod contra euidentiſsimam experientiam dicitur, ſine qua ratio nihil conſtituere debet. Inſpiciamus hunc ampliſsimum mundũ, eiusq́ uarias partes, & uidebimus abſq́ longa inutiliq́ue diſputatione tria principia à Theophr. deſcripta eſſe ueriſsima (Vulcani opera id optimè fit). Quòd uerò elemẽta nõ ſint corpora ſimplicia, ſed matrices ortæ ex primis tribus, nec requirãt

materiam primam in ſuorũ tranſ-
mutationibus, aliaq́; nonnulla, in
epiſtola quadam quam pręfigimus
libris Theophraſti, præceptoris
noſtri fideliſſimi, & monarchæ to-
tius medicę religionis unici, breuiſ
ſimis uerbis commonſtrabimus.
Hæc etenim omnia ſi hîc tractare-
mus, epiſtola nimis creſceret, lecto
riq́; moleſta foret. Nec quiſquam ſi
bi perſuadeat, nos hæc docere pro
pterea quòd aut Theophraſtum ar
bitremur quicquam omiſiſſe, aut
nos melius ipſo poſſe id negotium
explicare, ſed cupimus bonarũ di-
ſciplinarum ſtudioſis uiam ſterne-
re ad eius Paracelſi præclariſsima,
ac utiliſſima ſcripta intelligenda,
in quibus hæc aliaq́; multa copio-
ſiſsimè manifeſtiſsimeq́; exponun
tur: & calumniatores eſſe proban
tur, qui affirmant Theophraſtũ eſ

ſe duntaxat Empiricum, ac omnia confusè docere: ubiq; enim cauſas propinquiores, ueriores & interiores inquirit, ac docet, ex quibus poſtea totam methodũ pulcherrimè deducit, ſed hoc nõ eſt mirum, nec nouum: ſolent nanq; furore rapti circunſepti'que mendacijs ea haud difficilè reprehendere quæ non intelligunt. Legunt nonnulli aliquẽ librum Theophraſti, quem ſi non capiunt, arbitrantur id nõ ſua, ſed authoris culpa fieri, quaſi omnia confundat, & methodi ſit imperitus, & iſti omnium rerum ſint gnari, nihil'q; eos lateat. Quibus ego ſi reſpõdere conarer, integrum, id'q; maximum uolumen foret conſcribendum, in quo ſingulorum librorum Theophraſti doctrinã & methodum, qui meas in manus perue nerunt unquam oſtenderem. Le-

gant, ac relegant ipſimet libros Paracelſi, depoſitis animi perturbationibus, falſisq́ contumelijs quæ homines nimiũ à ueritate in tenebras abducunt, & dubio procul cernent Theophraſtũ methodicè docere, præcipuè ſi adhibuerint diligẽter manum aratro, hoc eſt, laborarint, eaq́ confecerint quæ ipſe præſcribit. Nec opus eſt ut longè exempla petamus: nam ueræ methodi cùm ubiq; exempla proponat, tum in hoc libro propoſitũ nobis omniũ eſt commodiſsimum. Hoc autem quò melius appareat, paulò altius totius negotij cardinem repetam, quòd cõſtet, multos clamitare methodum deeſſe, qui ignorant quæ ſit uera hiſtoria methodi, quam natura & recta ratio præſcribũt. Methodus eſt breuis ratio, ac uia rectè docẽdi: docemus autem rectè per
notiora

notiora, aut nobis, aut naturæ. Nobis ſunt notiores effectus, fines, res ſingulares, totæ & cõfuſæ, per quæ argumẽtamur ratiocinationib. & enthymematis. Ab huiuſmodi notioribus doctrina quoties fit, dicitur methodus diſſolutionis, Grecè ἀνάλυσις uel μέθοδος ἀναλυτική. Altera huic prorſus contraria fit per cauſas, generalia, & partes. argumentamur uerò inductionibus & exemplis, fitq́ progreſsio à ſenſibus ad intelligentiam, illic contrà. Latinis appellatur cõſtructio, aut compoſitio, Græcis σύνθεσις uel μέθοδος συνθετική. Has duas quouis tempore natura nos docet ſua corpora componendo, ac diſſoluendo: & ratio humana non difficulter eas obſeruat, ac uſurpat in diuerſis negotijs, licet pauci animaduertant. Tertia utriuſque particeps non incommodè

ipsis annumeratur, qua totum partibus certis proponitur, quæ singulatim ordine explicantur, id fit, aut diuisione, aut definitione, propterea & ipsa methodus dicitur diuisionis & definitionis, cùm tamen reuera totum si spectes negotiũ prorsus una & eadem sit: quòd totũ semper proponatur, idq; partibus explicetur, definitio sit idem quod res definita, & partes omnes simul iunctæ idẽ quod res definita: priores duæ sunt naturæ ac rationis, hæc solius rationis, qua utitur suis in negotiis, quoties neutra priorũ commodè uti potest. Ex fine inuestigatur methodus: nam is si totum fuerit aliquod, docẽdus est per causas constructione, uel partes definitione, siue diuisione: sin autẽ pars, dissolutione. In libris uerò conscriptis optimè discimus methodum
ex

ex ordine progreſſionis. Harum rationem docendi ſemper una eſt præcipua in quouis opere, cui & reliquæ miſcentur & inſeruiunt. Quô autem methodus huius libri manifeſtior fiat, ordinem ac ſummam totius operis primò referemus, ex quibus poſtea eliciemus methodum. Totum opus quinque abſoluit libris: quorum in primo docet, duplicem eſſe uitã, quid uita longa, quibus medijs comparetur, hominem conſtare duobus corporibus, quorum alterum naturale eſt conflatum ex uarijs partibus, ſimilaribus & diſſimilaribus: alterum eſt cœleſte præter naturam, phyſico miſtum corpori: unde uita duplex exiſtit, naturalis & cœleſtis, in partium concentu longam uitam conſiſtere aſſerit. Hæc quo manifeſtè & uera doceat me-

thodo cauſas diligenter explicat, primò, duo cũ ſint corpora miſta quæ unum corpus cõſtituunt, modum indicat cognoſcendi & iudicandi partes naturalis corporis, uitam, ualetudinem & mortem, atq; quibus ex cauſis prodeant. Poſtea inquirit fontes uitæ longæ per ſuas cauſas, certaćq; principia more mathematico, ac inuenit, eam non effici hoc mortali corpore & uita eius fluxa, ſed cœleſti uita & corpore quod non uidetur: quæ duo cõiuncta & miſta corpori naturali, perfectæ cauſæ ſunt uitæ longæ. ſic homo quatuor cauſis ſiue parentibus fit: nam duo corpora ueluti matres diuerſæ, hoc eſt, naturale & cœleſte cõcurrunt, & duæ uitæ, hoc eſt formæ quaſi patres, naturalis & cœleſtis unà gignunt filiũ unicum, qui eſt mas, id eſt uita, & fœmina, id

est corpus. Duplex medicina ipsi adhibenda, altera, ut cõseruet, altera, ut restituant amissa. Praxis similiter duplex, altera physica, altera uitæ longæ, utraq; ex fine iudicanda est: uita aũt lõga duob. quia in corporibus existit tanquã materia, & duab. formis causæ efficientes sunt inquirẽdæ, & cõsiderãdæ, quas præcipuas sex esse docet. prima est magia diuina, per reuelationes Dei hominibus tradita, quæ ex diuinis æternisq; corporibus influit in hoc mistum corpus, & conseruat illud: qua primi parentes edocti, noningentos annos uiuendo transgressi sunt. Secunda est causa naturalis, qua ex mineris subtilissima separatur essentia uirtute ignis, quæ corpus senectute confectum pristinæ iuuentutæ accuratè restituit, ac ab omni ægritudine liberũ reddit. Ter

tia eſt magia, non à Deo immediatè, ſed à ſupercœleſtibus corporibus influens in hoc miſtũ corpus quod etiam regit. Hac uſus eſt Mahometus, ac ſibi nomen comparauit quaſi immortale: huius periti fuerunt & magi tres Chriſtũ quærentes. Quarta imitatur falsò præcedentem propter naturę ignorantiam: quia tranſmutat corpus naturale nimium in phantaſticũ, quod diu oberrat, imò etiam ad extremũ iudicij diem, non uerè uiuens, quare uita longa ibi falsò exiſtit. Quinta, impreſsio deltica, ſiue imaginatio, qua alter alterius uires accipit: huc ſpectãt ſigna, characteres, figuræ & orationes. Sexta, aſtrorum influentia, quæ aut certis medijs corpus humanum donat longa uita interdum accedente quoq; imaginatione, corpora mortalia efficit

im-

immortalia, qualia in terris & aquis uersantur. In secundo lib. exponit primò rationem methodi, et quæcunque in primo lib. generatim sunt tradita, eadem particulatim ibi interpretatur, præsertim corpus morbis afflictum, quomodo curari & cõseruari debeat per arcana & balsamum. Ordo morborũ hic est, podagra, gutta, lepra, epilepsia, febres, apostemata, hydropisis, dissoluta, uermes, cancer, syrones, pustulæ, ulcera & uulnera. In tertio persequitur rationem medendi, uitamque producendi certis medijs, sed alia ratione quàm in secundo, ubi tractatur corpus infirmum, hîc uerò ad conseruandum & tuendum illud, parantur arcana ex auro, gemmis, herbis, anthimonio, sulphure, mercurio, uino, mũmia, satyrione, & primo metallo.

In quarto iterum ad generaliora redit, primò tractans de quadam uirtute inuisibili quæ ualde multum præstat corpori, uocat eam balsamum, omnem corporis naturam excedentem, qui duo corpora coniunctione conseruat, & cœleste corpus unà cũ quatuor elementis sustentat: inest autem duob. modis, uel casu, & clàm agit, uel artib. certisq; medijs comparatur, ut herbis, metallis, quintis essentijs, alijsq; rebus uitæ longæ certos præscribit terminos: non quòd omnis uita possit extendi, sed ut homo cõsideret ipsum terminum qui promoueri potest: duplex enim est terminus, alter naturalis uitæ fixus, quẽ homo Microcosmus superare nequit. Alterum certis medijs transgredi potest. Iliastrum triplicem distinguit, ac medico diligenter considerandum

ſiderandum admonet, ne pugnantia coniungat: quorum primus ex elementis originem, ſecundus ex magnalibus, tertius ex proprijs ſpecificis ducit. Primus aliquando addit decem annos, interdum uiginti, nõnunquam plures, morbos tamen non tollit. Formæ ipſius tot exiſtunt, quot ſunt homines. Secũdò tradit ſeparationem atq; purgationem noſtri corporis, qua paulatim aſcendit ad cœleſtem naturam, non tamen relicto corpore phyſico, ſed omnes partes purgantur, ac figuntur lucidiſſimo reflexionis calore, quo frigida, immũda & obſcura à calidis & ſplendidiſſimis diſiunguntur. Sic primus Iliaſter non ualet per ſe, niſi quòd arceat interitum per arcana, ſed omnia aguntur auxilio reliquorũ. Ergo Mummia uitam longam efficiens, ex tri-

bus anatomijs cõponi debet, quò sit res arcana, in qua latitant res cœlestes. Diligenter itaq; consideran dæ sunt exaltationes rerum, ac gra datim ad immortalia fixaq; pergen dum: singula nanq; habent sua æterna, ac firma in eodem ordine, ut noster Maius fluxos, tēporaneos & fugaces flores producit: alius uerò perpetuos & immortales. In 5. lib. rursus indicat suā methodū, & asserit ea se absoluturū quæ in primo cœpit docere, ostendit duas esse uires, siue formas in hominū potestate, naturalem & aeream. De illa dictum est: hanc uerò quę omnis corporis est expers hoc lib. tractat. Vitæ longæ terminus est mille anni, & minimus sexcētesimus: sequūtur postea canones & conditiones uitæ longæ, quæ in aerea consistit uirtute, quę, aut est sanitas fixa, aut

ægritu

ægritudo constans & firma qua æger diu uiuit. Postremò concludit nos uitam longam cœlesti uirtute, ac arte consequi. Ex his omnibus manifestum est methodũ esse constructionẽ, quia proposuit uitam langam, quam pulcherrimè causis necessarijs ac proximis demõstrat. Imò in secundo & tertio libro exponuntur generalia per partes & exempla, ne sint obscura; causæq; melius appareant, ac finem lectori ostendant; quod in huiusmodi methodo requiritur: hinc ultimò conclusionem ex causis & partibus urget. Hæc omnia uir generosissime multis & uarijs de causis tibi dedicare, ac sub tuo nomine in lucẽ prodire uolui, nostræ ut amicitiæ reb. honestis ante complures annos initæ, quam cupio sanctam & firmam permanere, dum tuis meisq;

corporibus uita duplex cohæreat, ac meæ gratitudinis erga te bene meritum, extet perpetua memoria. Deinde rara tua eruditio, linguarũ præclara cognitio, & eximia prudentia iam nõ ſolum apud illuſtriſſimum principem Marchionem Badenſem & Phorcenſem ſæpiſsime cõprobatam, ſed etiam multis Imperij ſacræ Comitijs, iudicium præclarum & acutum in huiuſmodi rebus, & arduis negotijs iudicandis, bellicæ ſingularis peritia, honeſtarum diſcliplinarum ueritatíſque Euangelicæ promotio & amor flagrans, quæ cum genere clariſsimo plurimum te omnibus bonis commendant, ac illuſtrant, merenturq́; uitam longam, quam hiſce quinq; libris tãto ingenio ac induſtria uir nobilis Theophraſt. docet, ut nulli his ſint cõparandi, quòd cauſas

primas, ueras ac proprias tradat, cũ alĳ remotas & minimè ſufficientes docuerint, ac pro ueris obtruſe-rint, quorum ex numero doctiſsi-mus Marſilius Ficinus præclariſsi-ma utiliſsimaq́ꝫ uidetur in lucem edidiſſe, praxim uerò exiguam, le-uem & ieiunam addidit; quanuis ſe-mina producẽdæ uitæ obiter ſpar-ſerit, cuius radices ueràque funda-menta hîc adeò maniſeſtè ac metho-dicè oculis ſubĳciuntur, ut nun-quam à cõdito mundo hoc tam lu-culenter in lucem prodĳt. Nos qui-dem anno 1560. quatuor libros de uita longa typis mandauimus, ſed adhuc imperfectos: quia liber quartus totus defuit, ac multa ca-pita primi & tertĳ lib. utiliſsima; nunc autem perfectos, ac ex ore Pa racelſi diligenter exceptos & reco-gnitos publicamus, quos ſpero tibi

grauiſsimos, acutiliſsimos fore in uita longa producenda, qui pro ætate ſortitus es à domino Deo corpus bonū & cōmodum, quod arte uera in debita harmonia conſeruari poteſt. Si aliqua tibi uideantur obſcura, libentiſsimè ac manifeſte explicabo. Vale feliciter cum tuis duobus corporibus, duabus uitis & ſpiritu uno. Ex Muſæo noſtro 1562. die Viſitationis Mariæ.

VALENTINVS DE RETIJS pio Lectori S.

THEOPHRASTVS PAracelſus ex Nobili Proſapia Suedigena, apud Eremitas Heluetiæ natus, à Stoicis Paracelſus magnus uocatus, 200 & 30. in philoſophia conſcripſit lib. & 46. in medica ſolēnitate edidit, & 12. de Republica emendauit, & 7. in mathematica conſtruxit arte, & tria opera ſimul in unum compoſuit lib. qui Theophraſtia nuncupatur, & 66. lib. de Occultioribus & abſtruſis cōdidit. primum opus de Archidoxis dictum, in quo declarat extractiones & ſeparationes uirtutum ab inualido, ſecundū Paraſarchum dictum, in quo de ſummo bono tractat in æternitate, Tertium Carboantes dictum, in quo tranſmutationes declarat in forma

& esse. Scripsit Gellius Zemeus de isto Theophrasto Germano philosopho ad Passephallum Ceueũ, Apud Germanos nunc uir adolescens existit, cui par orbis non fert, qui adeò excellẽter in philosophia, medica, & mathematica in arte, atque de Republica & iustitia scripsit, quòd credo aut mira influentia in eo sit natalis, aut maior spiritus sancti gratia in eo, aut immensa dæmonum existentia: nam inhumanum hoc est perscrutari, quod ipse uilipendit saltem, doctiorem me legisse memor non sum: Quare tu Lector syncero animo eius Theophrasti scripta faustè accipe, lege & relege sæpe. Vale.

THEOPHRASTI EX HOHENHEIM VTRIVSQVE MEdicinæ Doctoris, de Vita longa, Liber primus.

CAPVT I

SI DE VITA LONga Theophrastum philosophari fas est, Necessarium primò, scituque dignum, quid uita sit, existimo, maximè uerò immortalis: quem locum Prisci prorsus integrum reliquerunt, credo, incognitum, aut non satis intellectum. Hinc est cur alteri solùm, mortali scilicet, consultum voluerint hactenus. Verùm vt tandem quid vita sit, definiam: Nihil mehercle vita est aliud, nisi Mummia quædam Balsamita, conseruans mortale corpus à mortalibus vermibus & æstphara, cum impressa liquoris sallium commistura. Præterea vita nostra, vita nempe longa est, quam nec spiritus, nec lu-

men naturæ breuem esse aiunt. Ignorantium verò breuis, cũ arte longa. Breuius arte quid? vita verò quid longius, inter mortales saltẽ non superstitiosos? Porrò diutius, sanius, viuaciùsque quid Balsamo? Velocius, debilius, mortalius corpore physico quid? Temperamentum quippe est breue à longo, & à breui rursus longum. Cur longa igitur vita & cur breuis? Veruntamen ea vita quæ supercœlestis physica, apud nos canones non habet, nostrę authoritatis pompa, mortale solùm corpus indicat, ac regulatur (vt sic dixerim) ab arte in tertiũ vsq; terminum, imò quartum etiam & quintum. Hæc de viuo. Quid inde de morte? Mors nanq; quid est? Nihil certè aliud, quã Balsami dominium, Mummiæ interitus, salium vltima materia. Quibus ex immortalibus separatis à mortalibus, mortalium membrorum transiturum inducit regressum. Hæc itaque est vita lõga ab exordio dicta. Hæc etiam est vita breuis, de morte videlicet dicta. Mors apud nos mors est, non vita. Longior verò hac morte ars. Hæ res vitæ, dissolutiones, digestæ quoq; separationes

rationes puri, longæ & sanæ, cúm mortalis, tum immortalis, quam dies natalis coniungit, ac copulat, idq́ue ab vtrisque corporibus. Nam omnis coniunctio rerum mortalium, maximè diuersarum, adfert secum dissolutionem. Quemadmodum omnem cõiunctionem rerum naturalium, & earum quæ præter naturam sunt, sequitur dissolutio. Sic vitæ quæ cõiuncta est, comes est dissolutio. Mortis enim causa bellum empiricum est, non aliud ferè, nisi duellum quoddam, ductum à mortalibus & immortalibus. Atque hoc est planè quod dicitur, Pugnat quisque pro patria. Morbus verò quasi iaculum, & Anthos belli lorica, præter lites in his, quid aliud? Hinc est huius mali fons & origo, generatio morbi, quam cõtinuò insequitur mors. Ex quibus facilè colligere licet, quid vita sit tum mortalis, tum immortalis,

Qua ratione vtraque conseruari debeat, id quod infrà etiam in fine physici corporis latius patebit.

CAP. II.

SVpradicta omnia vt clarius innotescant, principio de Physico corpore dicendum esse existimo. Omnium quippe quæ tractantur per nostra argumenta sustentatio physici corporis causa est. Atqui generalis quidem praxis in physico corpore in hunc fieri modum oportet. Principiò considerantur partes eius, & hæ ex locali anatomia per locum totius physici corporis cum intellectu medullarum, conditionum, vsus ligamẽtorum, formarum ossium & cartilaginis, neruorum, carnis proprietatum, septemq́ principalium membrorum virtutum, idq́ vniuersum, vt quid acturus sis in physico, teipsum intelligas ad hanc regulam. Principiò oportet probè cognitam habeamus vniuersam rationem atq; naturam, cùm physici corporis, tum physicę vitæ. Corpus siquidem vitaq́ physici mortales. Ex mortali verò nihil potest elici, quod pariat vitã longam, sed ea quæ possunt haberi ex his, sanum reddunt corpus, & sic neque corpus, neque vita mortalis,

in hac nostra monarchia debent considerari pro sententia Arcani, vel Elixu. Extra nanque corpus est vita longa, & à corpore conseruatur, corpusque inferius ab ea. Praeterea interueniente corpore, exoritur dissolutio vitae vtriusque. Vbicunque enim mortalitas nō est coniuncta immortalitati, illic dissolutio esse nequit. Hoc loco plurimum laborauit em perica musa, & sophistae Medici, spagyrorúmque, qua scilicet ratione corpus tanquam balsamum conseruarent, ne causarent mortem, cúm balsamū sit vitae Mummia, nō corporis. haud memores interim in vita mortem non esse. Nihil enim aliud vitae mors est, nisi dissolutio quaedam ab immortali, quę vbi accidit, tum demū moritur corpus. Atqui huc omnia sua excerpta retulit Hippocrates, corpusculumque illud prae manibus sumere, tanquam subiectum longę vitae, & mortale mortali conseruare decreuit: cum in eo nulla vnquam fuerit vita, quae ex illius fonte manarit. Corpus enim creatura est, at non vita, nihilque minus mortis filia. Igitur ex Archaea descendit, quae est immortalis. Non

prorſus referenda eſt, inquies, Hippocratica muſa, ad mortalitatem. Eſto, at multò faciliorem viam ad ſanitatem inuenias, quandoquidem ė ſuperis deſcendit magnale iſtud. Nihil enim præter ea, quæ creaturæ ſunt, Hippocrati tribuit Deus, imò nec ei ea plenė, quæ creaturæ ſunt, inſignia myſteria dedit: ſed ad rem. Huic corpori Deus adiunxit aliud quoddã, puta cœleſte, id quod in corpore vitæ exiſtit: de quo Theophraſtus ego: Hoc opus hic labor eſt ne in diſſolutionem quę mortalium eſt, & huic ſoli adiuncta, erumpat. Et ſi in corpore iſto caduco accidere poteſt diſſolutio, atq; adeo colligi ex ea amiſsio cœlici corporis, tamen vitæ longæ obeſſe nequit, propter reſtaurationem, quæ ſubinde fieri debet, vt prorſus omni defectu careat corpus. Sicut enim ignis tantiſper, dum ligna adſunt, viuit: ſic vita longa dum adeſt corpus ex archa, quòd corpus vt corpus conſeruandum eſt, interueniente corpore, quod extrinſecus conualeſcit. Inde enim conſeruari poteſt. Nihil enim aliud eſt corpus, niſi ſubiectum, in quo longa vita corporis æterni gliſcit.

CAP. III.

HActenus de physico corpore: nūc qua ratione materiam huius ab omni corruptione cōseruari oporteat dicendū. Principio, quicquid in seipso corpus corrūpit, idē alieno corpore est recuperandum, ita, vt monarchia Spagyrorum non admittat peruulgarem balsami naturam, qua corpus conseruare laborat. Sicut enim fieri nequit quin lingū absumatur igni, ita fieri non potest quin corpus aliquando corrumpatur vita. Quare minus admittendi sunt essentialium rerum periti, qui longam vitam balsamo cōparari autumāt, Cùm potius hæc sit natura balsami, ut corpus à corruptione eiusdem conseruet, ne in corpore vacuū insit. Nam omne vacuum eius locis morbus est, siue ægritudo in corpore, & quasi atrophia quædam vitæ longæ. In perfecto enim corpore locum habet vita longa: In imperfecto in continuum defectum ad mortem vsq; dissoluitur. Scimus enim physicū corpus sustentari posse à morte, & illud ipsum ex vi suæ mummiæ ine-

ne-

natæ. Hæc ad vitam sanam, nõ longam; quia terminus pro physico est corpore: Operępretium autem est antequam vitam longam declaramus, sanã vitam exhibeamus ac pręstemus. Sunt autem illa quæ à morbis defendunt. Vt in Persico igne perit membrum non citra dispendiũ vitæ, quandoquidem iste morbus membri est mors, deinceps causa vitæ cordis, & hoc ab accidente, potest tamen & per physicum balsamum tolli. In mola & Hermia euelatur vita longa tantisper dum desinit idem humor. Similiter in carbũculo, & sapphiro plus æquo gliscit. Obseruandum igitur corruptionem à corpore auferendam & quod in vita longa exarsit, in refrigeriũ denuò redigendum. Quare hoc loco specifica naturæ, quæ in hoc sunt adornata, corpus vndecunque morbo confectum, muniant necesse est, id quod medicorum esse dicit. In vita autem londa nihil eiusmodi requiritur. Leonina enim ad vitam longam, ex æquo cũ eo, qui à morbis alienus est, potest reduci. Similiter Lithyasis & Tympanites: sed hæc de vita longa. Nunc ad breuem vitam,

ram, testalem scilicet. Quicquid in Hyposarcha sustinet corpus interueniente percipiolo administrandum. Rustenna Enea in epilepsia. Perla grandis in gutta. Sardiniana in matrice & in id genus aliis. Thesrana in Thyra. Thuttia in ophthalmia. Perstitella in Erisipyla externa. Hypericon in aliis offensionibus. Hæc atque alia, quanuis probè confecta & absoluta, nihil tamen prorsus ad longam vitam faciunt, sed in hoc solùm adhibentur, vt conualeat corpus. Parui enim refert, quo ad longam vitam attinet. Consulatur febribus necne, Ephimeræ, Causoni, Phthisi, Ecthicæ, & id genus aliis. Tantisper enim dum spiritus naturæ manet, corpus cœleste seruat, manétque vita longa vnà cum cruciatu morborum. Hîc non præstò est mors. Quatenus enim corpus in tutelam medico committitur, mors est, at non cœleste corpus. Ex corpore aũt diffluit venenũ in vitam quam adeò accendit, vt prorsus in [a] æstpharã erũpat, quandoquidẽ à corrosiuis mors ducit originẽ, & arsenicale in vniuersũ quoddam realgar est, ideò nec desinit à na-

tura veneni, quousque satisfaciat suæ naturæ, donec & reddat consumptum corpus, idque tandiu, usque in æscpharam incineratum conuertat, nec post finem cessabit à sua malitia in ea. Quare duplex praxis aggrediunda est. Hæc, vt vitam conserues, alia vt reprimas corpus, ac places, & idipsum in dies propter corruptionem, quæ quotidie accidit.

a *Mors originem ducit à corrodentibus.*
b *Duplex praxis medicinæ.*

CAP. IIII.

CVm pro natura creationis corpus & eius physica vita tanquam vna pars in compositionẽ formę transit, & quia physicũ corpus dimidiũ est, cũ cœleste totũ: plus igitur medico cõsiderandũ, vnde & ex quibus maior homo conseruandus sit. In maiore siquidem vita consistit vita longa. At in minore, mortalitatis subiectum, & hoc inseritur iuxta prædestinationem, cũ corpus, tum vita cœlestis physico corpori, quæ velut indiuiduus comes sequitur hanc coniunctionem. Ex qua quidem

de

de prædeſtinatione ſciendũ, quòd quę innumera ſunt, aliud coniunctio, aliud oportet, aliud rerũ eſſe, aliud vita, aliud mors, omnia tamen illa abſq; prædeſtinato termino, vel pũcto deputato, quãdoquidem ſub manu hunc priuilegiata tenere cõditor decreuit, vt ſtatutum apud ſe habeat, poſsitq; abſq; reuocato iudicio liberè, quod vult, quodq; viſum eſt, diſponere. Porro redacta cõiunctione alia harum duarum formarum, naturalis videlicet, & eius quæ præter naturam eſt, in formam naturę, idq; omnino in cella matricis elicitur, genitores duos filium vnum, genitrices etiam duas, filiam, has quatuor perſonas gignere. Parit hoc ſemen cœleſte cum mortali id animal, quod genitum apparet, elementale ſemen & ſupercœleſte ſimul. Nam hoc loco verè operatur corporale ſemen, id quod in præſeruatione ductus naturalis conſeruari oportet. Ea autem quæ præter naturam eſt forma, in primis conſiderari debet, ita vt per illã etiã quæ præter naturam ſunt, ſeruetur. Sic duplicium bonorum hæres inſcribitur puer, naturæ & eſſentiæ quæ à natura

existit, iuxta præsciptum creationis quę simul oborit, idq; ab eo, qui præter naturam est parente, qui corpus regit ac gubernat. Ex duobus quippe his parentibus superius sequitur matrimonij cō iunctio diuinitus. Nam Adamus neque ex creatione est aliquid adsequutus, neque ascendentibus signis, neque alijs rebus obnoxius factus: nihil igitur ex astris quatuor cum homine participes. Indiuisa sunt.n. astra & homuncula, sed ex eo, quod præter naturam est, vitam longam accepit. Verùm vt habeat medicus quod vsurpet, necq; paſsim sequatur imperitorum nugamenta, qui frigidiſsimè hac de re scripserunt, principiò admonendus medicus, vt plus ad ea quæ præter naturam sunt, quàm ad ea quæ secundum naturam fiunt, animum adiungat: Deinde vt prædestinationē pulchrè calleat. Ex hac enim tanquam ex fonte potius scaturit ea monarchia, quæ præter naturā est, quàm specificū & qualificatum. Atque hinc est peruulgatus ille error, quo non pauci inducti, sic statuunt consulere corpori, vt multò plura corpori, quā quę corporis sunt, tribuant

tribuant. Hæc vt clarius innotescant, similitudinem hanc cape. Videmus in eo quem somnus oppressit, vitam naturæ duntaxat inesse, fatumq; spirituum cum eo colludere vnà. Vbicunq; igitur præsens vita existit, non plenè, atq; adeò citra vim existit. Ea quanuis mortua sit, quia non operatur, tamen corpori insita est. Item in eo qui iugulũ gladio præbet, ictus vitam longam aufert. Quicquid porro in corpore subsultat viuum adhuc, ingenita vita naturæ est. Hæc prorsus non est obseruanda, sed ea qua corpu s reuiuiscit. Pręterea vita longa tã quam homo existit nobis, vt ignis ligno insitus, quo redintegrascit homo.

CAP. V.

SEd vt magis dilucidè appareant ea quæ de parente diximus, qui præter naturam est, & naturali iuxta præ finitum insitus. Quæ causa est duplicis vitæ, ac corporis, naturalis, & eius, qui præter naturam est, parentis. Ex quibus facilè liquet hominem duplici semine nasci. De his omnibus sic breuiter habeto. Iam inde ab Adamo immutata est

complexio vnà cum natura generatio-num in carne, propter importunas & in tempestiuas operationes personarũ in earum natura cõtraria. Palàm enim est, neq; melancholiam principiò nobis ingenitam, neq; sanguineum, neq; cholericum, neque phlegamaticum fuisse. Ex melancholia enim & cholera, similiter ex aliis, nulla vnquam orta est plena cõplexio. Nam semine cõtrario semel confuso periit vnà natiua complexio: adeò vt nemo cholericus plenè ac perfectè dici posit. Quòd si sola & in gradu suo permansisset, porrò etiã apud nos præcelleret cholera. Quare medicus prorsus de quatuor complexionibus nihil sentire debet. In Adam enim non fuerunt, multò autem minus in eius prole, & nec simul consistere possunt ista quatuor inter se diuersa. Præterea sicut interueniente partu intempestiuo singulæ complexiones corrumpunt, & id ipsum non sine iactura liberorum (quid enim est cõplexio? parentis natura est, idq; sine calido vel frigido, nigro, vel albo) sic etiam in eo, quod præter naturam est, corpore, semen quoddã hære-
ditarium

ditarium exiſtit. Et ſi duo eiuſdem complexionis homines copulantur, tamen ſupernaturale ſemẽ, ſub quo cũ ſapientia, tum vita deliteſcit, nunq̃ vere coniungitur. Duplex ergo eſt matrimoniũ, aliud quod humana ratio perſuaſit, aliud quod Deus coniunxit. Illud proprie matrimoniũ non eſt, niſi quatenus oculi & captus naturæ ſinunt. In illo, quanuis vndecunq; diſpiciat homo, q̊d ſibi ac pueris prætexat, ſpiritũ Dei qui eos copularit, requirat, honeſtum prætendat, nihil tamen niſi hypocriſis eſt. Argumento eſt ſubinde noua mutatio locorum. Hoc autem quod Deus coniunxit, proprie matrimonium exiſtit, & ad vitam longam refertur, propter diuortiũ, quod hoc loco accidere nequit, id quod nemo niſi interuenientibus liberis, intelligit. Propterea multi, vel in vtero matris ſunt ſanctificati. Hi ſunt, quos Deus copulauit, vt eam quæ fuit Vriæ, & Dauid, quanuis ex diametro, (ſic enim ſibi humana mens perſuadebat) cum iuſto & legitimo matrimonio pugnaret hoc. Quia temen vterq; præter id, quod naturæ erat, quaſi hæredita-

rio vitam longam adeptus est, propter Salomonem, qui aliunde nasci non potuit, nisi ex Bethsabea, coniuncto Dauid semine, quanuis meretrice, coniunxit Deus. Adeo quicquid est preter naturam, velut naturæ thesaurus est Deo commissus, id quod apud Spagyricæ artis peritos palàm est, vitæq́ longæ mirũ in modum consentaneum. Hæc præscribuntur in hoc, vt quæ præter naturam sunt, physico plenè appareant.

CAP. VI.

Diuisa igitur duplici praxi, alia in physicam, alia in longam vitam, quatenus vtriusq́ inciderit vsus ex fine indicabit physicus. De hac autẽ vita, quæ præter naturã est, qua de in præsentia loquimur, videndum num fieri posit, vt aliqua ratione adsequamur illam in physica vita, quando extra vires, quæ secundum naturam sunt, existit, & sub illa longæ vitæ arcana delitescunt. Nam hoc loco palàm fiunt impresiones, quæ præter naturam sunt, vt vt scilicet in supernaturalẽ vitã simul concurrunt, vt vt etiam firmamentũ in corpus

quod

quod ſecundum naturam eſt, concurrit. Et ſi impreſsiones ſupernaturales appareant, tamen obſcura eſt illarum cognitio. Hinc eſt cur impreſsiones ab alijs dici cœperunt, ab alijs incantationes, ab alijs ſuperſtitiones, ab alijs aliter iuxta præſcriptum magicæ artis. Nam ex his fluit ea, quæ Græcis magyria eſt, ea præter impreſsiones, quas incantationes & ſuperſtitiones appellant, aliud nihil tractat, & idipſum in corpus ſupernaturale. Quare operæprecium eſt de corpore ſupernaturali in impreſsionibus ſuis loqui. Cùm totã magiã ab Aſtronomis etiam in alienum vſum torqueri videant, & perperã ab omnibus appellari ſuperſtitiones, & pharmaceutriam quandam. Quemadmodum necromantiam & nigromantiam, huc omnino retulerunt, vt vtraque idololatria quædam eſſe credatur. Quæ, niſi interueniat influentia, prorſus ſileſcũt. Quanuis enim quaqua verſum reſpondeant, aut loquantur manes, tamen non niſi ea quæ præter naturam eſt, influentia interueniat, accidit: id quod perperam impoſtura Satanæ credit, quia impoſsibile hoc ſit homini

cũ facilè assequi liceat, vt in exorcismis phantasticorum spirituũ fieri videmus. Nam tota Cabalistica magia hoc in se claudit, vt palàm faciat corpus, quod secundum naturam est, à corpore quod præter naturam existit, & nobis velut imago insitum, sustineri & adiministrari, vt diuersos & longè dissitos sensus, puta Orientalem & Occidentalem æquales, cogitationesq́; incognitas, cognitas absens reddat. Quanquam difficile admodum sit cognitu his, qui huius artis Cabalisticæ prorsus rudes ac imperiti sunt. Cùm ab his etiam, qui hanc artẽ apud omnes iactauerunt, lõgè erratum sit, id quod translatio eorũ ex Hebræo & Spagyrorum canones indicant. Quare de praxi longæ uitæ concludimus in hunc modum. Ex influentia supernaturali non modò incantationes, uerùm etiam imagines, & gamohæas fluxisse. Hanc quidem philosophastri in astra firmamenti retulerunt, & ex carbonibus cœli Martem & Iouem finxerunt, qui corpus illud quod præter naturam est, regerent & administrarent: cùm tamen nõ sit ijs porrò, nisi in res mortales,

quæ

quæ prorſus nihil ad longam vitam faciunt. Quare ex ſupernaturalibus corporibu:, nõ naturalibus elicienda ſunt, quibus ad longã vitã vtaris. Tota enim, vis illa ſupernaturalis magica eſt, & omnis magus influentia quæ prȩter naturam eſt, vnà cum corpore ſub quo vita deliteſcit, deprehendit. Corpus, inquam, quod in ſe gerit homo, inuiſibile homini, quemadmodum de generatione habetur, &c.

CAPVT VII.

VT autem exactè intelligas ex quibus rationibus incantationes, ſiue manes ſuperſtitionũ conſideratæ ſint, & quo pacto hactenus in abuſũ uenerint, vt nec manes dici, nec ſuperſtitiones debeant: hæc eſt ratio, quia à protoplaſto primum ſe ducit exordium, qui corpus ſupercœleſte & mortale, ſimul in vitam ſuam longam coniunxit: reliqui verò, qui memorãtur, item: id quod ab alijs deinceps aliquatenus ſubintellectum eſt, iuxta veram tamen rei naturam nondum ſatis, vt oportebat, cognitum. Eandem enim quoqꝫ artem aggreſ-

ſi ſunt, ſed quia lõgè lateq; errabant, ſiniſtro ſanè auſpicio, hac eis via penitus non ſucceſsit. Vniuerſa nanque phantaſia & imaginatio, principale eſt ac pręcipuum in corporibus ſupercœleſtib. Quemadmodum ſe corpus mortale in ſua conſeruat ſubſtantia, ſic ſupernum illud, in imaginatiua. Nam quicquid ad phãtaſiã attinet, ex eo dũtaxat eſt corpore, quin & corpus ipſum eſt. Vbi ſciendum, quòd quicunque eiuſcemodi corpus ſupercœleſte aliquò coacturus eſt, probè cognitum habeat oportet, vt imaginationi quidem reſiſtat. Quanto enim frequentior eſt ei corpori cũ mortalibus cõſuetudo, tantò vertiginoſius (vt ſic dixerim) perniciusq; ea corpus comitantur. Hoc ſuperarunt planè protoplaſti illi. Cæterùm poſteri illorum, cùm eius nullam habuerint ſolidam, ac perfectam cognitionem, ſemetipſos infatuarunt & ſeduxerũt, proq; deliris ac ſtultis, neq; id immeritò, ſunt æſtimati. Præterea etiam corpus illud ſupercœleſte, aſtris quodammodo ex igne non vſq; quaq; diſsimile eſt: ex quibus equidem inuiſibilibus, nebula exurgit viſibilis

lis. Sic etiam proprietas ac natura corporum eſt ſupercœleſtium, vt ex nihilo planè imaginationem conſtituant corporalem, quod corpus eſſe ſolidum exiſtimetur. Eiuſmodi eſt enim Ares, vt ſi lupum ſpeculatio referat, lupus appàreat. Quod quidem vniuerſum ſimile eſt generationibus ex quatuor elementis, ex quibus aliquid naſcitur, quod primo tamen ſuo nequaquam æquale eſt, nihilo tamen ob id minus ipſum[a] Ares in ſe geſtat. Huiuſmodi quidem naturam & rei ingenium, rudes illi atq; imperiti ex peruerſa artis perſuaſione toto errantes (quod aiunt) cœlo, cùm penitus ignorarent, & fundamenti, & ortus eius neſcij, manes quaſdam eſſe finxerunt, quas alij quidẽ fatum appellarunt, poſteriores verô incantationes & ſuperſtitiones. Ex hiſce nanq; ſupercœleſtibus corporibus, tam nigromantia, quàm necromantia, ſuam ducit originem: ſimiliter & geomantia quoq;, & pyromantia, hydromantia, & ipſa denique ſpeculia. Ad hunc itaq; modũ & virgulta efficiuntur: & ex hac eadẽ virtute ſe clarius quoque vertit, cribrúm-

que & eius generis, quæ de superstitionibus continentur, innumera alia.

[a] *Ares est natura prima rerum.*

CAP. VIII

SEd vt physicus omnia habeat plenè, ac perfectè, videamus exempla seniorum, qui in hoc in magia plurimum laborauerunt, vt adsequerentur vitam longam, & idipsum citra omnem admistionem Hermeticæ repuerascentiæ, citraq; artẽ[a] spagyricæ experientię quæ solius est corporis. Videamus ergo ætatem Adę & Mathusalem, qui bona pars sunt principiorum magicæ artis. Quamquam hoc vulgo persuasum est, maximam ætatem habuisse protoplastum, minimam habiturum hominẽ. Postremum id quod efficax argumentum est in scholis eorum, nullo tamen pacto approbari debet, quemadmodum de ætate virorum habetur. Tantæ ætatis Adami causa fuit magia, ex cuius influentia semper vixit. Miseram ergo & posteris semper deplorandã mortem Adæ, non tam propter lapsum, q̃
pro-

propter ſcientiã, quæ vnà cum illo interijt, qui ſpiritum ſummæ vitæ præter id quod naturæ erat, ſolus retinuit. Itidem de Mathuſalē, qui proximus Adæ fuit, iudicandum. Quanuis alij non ignobiles viri maiorũ ætatis fuerint, vt Moſes, qui centũ & viginti annos compleuit, at non pro ratione magias, ſed potius phyſicæ vitæ, cui natura quædam valida ita fuit cõiuncta, vt iſtuc ætatis nullo negotio attingeret. Iterum alij cõplures, quorum nomina hoc loco referre longum eſt, id quod etiam apud nos, vt ad noſtra tempora veniam, fieri videmus, & porrò etiam videbimus vſq; in finem mundi. Alij, qui 150. annos tranſmiſerunt, ſecundum magiam verò naturam vixerunt. Sunt etiam qui plura tranſegerint ſecula, quàm pro ratione naturæ credi par ſit: idq; adiuncta vi naturæ, quæ plenè in metallis, cæteriſq; rebus, quas mineralia vocant, exiſtit, quæ corpus ſupra complexionem & qualitatem ingenitam erigit, ac conſeruat. Cuiuſmodi eſt tinctura, & lapis philoſophorum, quod ex Antimonio elicitur. Similiter quinta eſſentia, quemadmo-

dum in eorum præparationibus habetur. Hæc atq; alia complura ſpagyricæ artis arcana reperiuntur, quæ corpus ſenectute confectum priſtinæ iuuentuti quaquauerſum reſtituunt, & ab omni ægritudine liberum reddunt, id quod huius monarchias peritis conſtat.

a *Spagyricorum cognitio uera, in experientia & latet, & uerificatur.*

CAP. IX.

EST inſuper alia ratio longæ vitę cõſeruandæ, quã Mahumet ſecundum magiã populo ſuo conſcripſit & multis annis donauit, neque id ipſum ex Deo, ſed ex ea quę pręter naturam eſt, influentia. Hanc praxin quia Mahumet tanquam magus imperito vulgo nõ ſibi, aliquandiu exercuit, nomen immortalitatis meruit. Atheus aliquot annos ſupra centum ſeipſum conſeruauit, id quod ſibi vitio verſum eſt, & inter idololatriam relatum. Ex ę quo enim cum tribus magis illis Sabęis, qui magica non naturali, vi equorum ad Bethleemitas venerunt, Cabaliſticæ ar-

tis peritus fuit: non solùm in eo quòd vitæ longę erat, sed eius etiã, qui prę ter naturam est intellectus. Hæc omnia ex supernaturali influentia, quæ corpus regit atq; gubernat, fluunt. Hos magos postea sunt secuti, qui se falsò hoc nomine penè diuino venditarunt, inter quos fuit Hippocrates, qui filiã suam, quã maluisset in præsenti forma perpetuò permanere, extra naturalẽ influentiã in corpus ab omni natura alienũ transformauit, id q̊d euidens argumentũ incantationis esse potest. Eodẽ modo Ierellus longam vitã retinuit, & metamorphosi naturæ animum adiunxit. Istorum origo & scientia suis locis indicabuntur. Porrò in conseruatione eius quod præter naturam est, corporis plerìq; fuerunt æquales Mathusalem, sed in transformationib. longè errauerunt. Nam operatio eorum in phantasticum corpus abijt, propter inscitiam rerum physicalium. Quare multi sunt, quorũ vita longa in nouissimum vsq; diem existit: fiunt tamẽ eiusmodi metamorphoses citra longam vitam. Quemadmodũ in lupis marinis accidere videmus

eiuſdem vitæ cum reliquis lupis. Id genus animantia, ſi priſtinæ formæ reſtituuntur, mortalitati rurſus obnòxia fiunt. Similiter & de corpore phantaſtico iudicandum, interueniente cibo, aut hominis oſculo. Hæc omnia delticæ impreſsioni obnoxia fiunt. Priuſquam tamen in impreſsionem delticam abeunt non adeſt mòrs, niſi quatenus phantaſticum corpus admiſtum admittitur, id quod narcoticam formam gignit, perſeuerantem in annum ignis. Præterea vixerunt multi vitam alienam, idq́ iuxta præſcriptum delticæ naturæ inter quos fuit Styrus, qui cũ de vita laboraret, robuſti cuiuſdam adoleſcentis, qui cũ fortè aſsiſtebat, vim atq; naturam attraxiſſe dicitur, idq́ per imaginationem ſic eſt conſecutus, vt ſenſus, cogitationes, deniq; animus ipſe in alium transferretur. Per hanc imaginationem Archaſus vniuſcuiuſq; eruditi atq; prudentis hominis ſcientiam atq; prudentiam attraxiſſe dicitur. Tanta eſt vis animi in quo ſupernaturalis ille vigor exiſtit, vt aliquoties ardenti atq; adeò gliſcenti concupiſcentiæ ſatisfiat. Hinc eſt contemptus

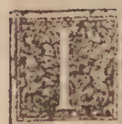
ille

ſlle imaginũ & gamahæarum apud eos qui ad internecionem vſq; hac imagine ſunt abuſi. Hinc ſunt verba illa, characteres, ſigna, formę ac figurę manuum, imprecationes atq; orationes, quę potiſsima ſunt cauſa incantationis, atq; adeò verborum, quæ vulgò ad vulnera cæteroſq; morbos adhiberi ſolent. Deniq; quicquid in hanc formam fieri poteſt, vi eius, quod præter naturã eſt, corporis nobis inſiti fit. Porrò ex his quæ prærer naturam ſunt, impreſsionibus, erumpunt etiam aſtra firmamenti, Venus & Saturnus, cæteriq; planetę, ita vt ea quæ præter naturam eſt, influentia, aſtra inferiora regat, ac gubernet. Quicquid ergo in gamahæa & imaginationibus fit, accedentibus planetis ac ſignis, totum hoc quicquid eſt, ad ſuperiora ſigna referri debet. Quare quæ caduca ſunt corpora, atq; adeò morti obnoxia, ſupernaturali illa vi, à morte liberari facilè poſſunt. Donauerunt præterea Venus & Saturnus, Mars atq; Mercurius, in ſuperiori firmamento curſum ſuum exercentes, pleroſq; mortales immortalitate, & idipſum citra vllam operam

humanã, accedentibus imaginationi-bus. Ex quibus nõpauci cùm in aquis, tum etiam in terris exiſtunt viſibiles & inuiſibiles. Quorum aliqui per delticas etiam impreſsiones eò peruenerunt, neque prorſus nymphæ: quemadmodũ de generationibus animaliũ habetur. hactenus de his. Reliqua quæ hoc loco requiruntur, alibi in Archidoxis indicabimus. Nunc ad duplicem praxin longæ vitæ, in qua, quæ ad ſpagyricum attinebunt plenè dicetur.

DE VITA LONGA LIber Secundus.

CAP. I.

N ſuperiori volumine, quę de vita longa tractauimus in genere, hic in ſpecie tractabimus, puta, ſingularem quandam medendi[a] rationem, id quod interuenientibus arcanis ſpecificis, & id genus alijs fieri conſueuit, & extra vitam longam, vt in apoplexia, vulneribus, & id genus alijs. Integrã enim, atq; adeo ſanam vitam longæ præferas neceſſe eſt, vt innoteſcat fundamentum, cui omnis valetudo vitaq; longa innititur. Eſt igitur huius ſecundi libri ſtatus, ac ſumma, vt integra vita conſeruetur, neque vnquam in corruptionẽ erumpat. Hinc eſt cur primo loco virtus arcani, deinde natura balſami requiratur. Nã vniuſcuiuſq; arcani comes eſt ſanitas. In hanc ſententiam ſubiectum vitæ longæ accipias oportet. Bifariam ergo diſtinximus librum ſecundum, aut enim firmum eſt, aut infirmum corpus. Si firmum, in eadem valetudine conſeruan-

dum eſt: Sin infirmum, aut aliqua ratio ægritudinis in illo deliteſcit, ſingula genera vnà cum ſpeciebus ad inſignem aliquem canonem medicum, quem Magiſterium vocant, reducas oportet. Ea eſt ſingularis medendi ratio, quanuis multò iuſtiore nomenclatura, ſed alia ratione vniuerſalis dici poſsit, propter ſpecies, quæ ſi ſub vnum genus congeruntur, iam nõ ſingularem, ſed vniuerſalẽ curam conficiunt. Tamen communius quiddam eſt id q̊d in calce huius libelli dicetur, quòd omnia genera in vnũ complectitur, quemadmodũ particularia, ſpecies. Cuiuſmodi eſt ratio medendę febris, quę in ſe includit ſynocham, ephimerã, hecticam, cauſona, cæteraſq; ſpecies. Similiter hydropiſeos, quæ aſchiten continet, tympaniten & hypoſarcan. Item guttæ, lethargicum, torturam, paralyſin, apoplexiam. Magis vniuerſale autem in ſe claudit guttam, febrim, hydropiſin, cæteroſq; morbos vniuerſos. Eſtq; illud arcanum, q̊d in archidoxis parrhiſijs dedicauimus, Et tincturæ quæ leproſum humorẽ metallorum pellit, haud diſsimiliter operatur:

tur, fulgetq; ad elementum redactum quaquauersum, veluti ignis, qui quicquid corripit, consumit. Neq; enim species vllę sunt, neq; genera vlla, quin igni corripiantur. Huc respexerũt spagyricæ artis professores, qui tũ demum medicamina corpori accommodanda dixerũt, in ignẽ redacta.[b] Per hoc enim elementum omnis ægritudo consumi debet à quolibet medico. Quanquam aliàs de auro potabili, similiter de 5. essentia mentio fiat, tamen hîc singula ad cheyri, & ad sapphiricum anthos referemus, id quod non paucos fefellit: inter quos est Arnoldus vnà cũ æmulis suis, qui sublunaria hoc produxerunt. Nos in hoc secundo lib. singularem medendi rationem in vtraq; medicina, adiunctis rationibus, quib. inuenias illud, circa morborum originem descripturi sumus. Ad finem sunt adiecta cheyri, balsamum, quæ peritissimum huius rei lectorem requirunt.

[a] *Medendi ratio singularis per quæ fiet.*

[b] *Ignis vt omne lignum, sic uniuersalis medicina morbos consumit cunctos.*

De Podagra. Cap. I.

TRia ſunt quæ ad perfectam podagræ curam requiruntur: Purgatio, aperitio, deinde cura, in hanc ſententiã. Principiò purgetur omnis podagricus plena ac perfecta purgatione, & idipſũ arcano [a] corallino, quo interueniente, eliciũtur fluxus podagræ, adeò vt ne locus porrò relinquatur podagrę. In hoc corallino quod ex eſſẽtia auri eſt, tanta vis, ac virtus ineſt, vt eã, niſi hac purgatione à medico deprehẽdi impoſsibile ſit. Fiat iſta purgãdi ratio ſexies, aut ſepties pro vetuſtate ſiue duritia, ſiue natura podagræ. Porro ſi ſuperſunt reliquiæ, aut podagricus alioqui infirmior eſt, quàm qui purgationẽ hanc ferre poſsit, aperiatur in hunc modum: Illic vbi centrum podagræ deliteſcit, aperi, & idipſum interueniẽte [b] alcali ſpirituũ. Sub hanc aperitionem continuò oritur tumor, ſubtus quem quicquid centro inſeruit, confluit, & in abiectione [c] æſcharæ erumpit. Porrò vbi fluxus podagræ deſijt, tum demum integram curam, atq; adeò conſolidationem

nem aggredere, ſcilicet cataplaſmatis, quę ſunt ex mummia. Hęc ſunt quæ podagram medicantur. Quanquã [d] liquor ex mummia temperatus, ſi morbus recens eſt, necꝫ indurauit, citra aperitionem etiam curet, vi tamen natiua potius hoc fit, vt per ſpecificam naturã. Tertia ratio medendæ podagræ eſt per mũmiam, mummiam reductã in vltimam materiam alcalizatam & liquorem de mummia, in hanc ſent ẽtiam: Indies podagricos artus inunge, idq́ꝫ ad vij. aut viij. hebdomadas pro ratione ac natura podagræ. Triplex iſta medendi ratio, quicquid mutilum, quicquid denique mancum eſt, priſtinæ ſanitati reſtituit. Noua hęc eſt, certò ſcio pellendi morbi ratio, maximè apud inſulſos & medicos indoctos, & contra canones eorũ, vt iſti cauillantur qui de medica profeſſione pręter inanem titulum, cæterum nihil prorſus reportauerunt.

a *Arcanum corallinum, eſt color corallorũ à ſubſtantia ſeparatus & abſtractus per ſpiritum uini.*

b *Alcali, ſal eſt excoctum à lixiuia.*

c *Aeſchara,* iſt ein ranft fleiſch gedört.

d *Liquor ex mummia est aqua, quæ post digestionem destillando erumpit ex carne hominis.*

De Gutta Cap. II.

AD propellẽdas ægritudines quę oriuntur ex gutta & speciebus guttę, cuiusmodi sunt morbus lethargicus, paralysis linguę, membrorũ, & c. apoplexia, oris tortura, & aliæ species, requirit̃ cura generalis. Nã in his omnibus, nihil aliud præter vim naturæ cõsiderari oportet. Neq; purgatio, neq; simplex confortatiua, neq; vnctio, neq; aliud quicquam, in quo tantopere laborauerunt, cùm Valescus de Taranta, tũ etiam ij qui ante Valescũ fuerunt. Principiò igitur obseruandum, in qua valetudine naturæ vis illa qua guttæ consultum volumus, reperiatur. Priusquam tamen ad illa perueniamus, sciendũ guttam, quòd ad quantitatem attinet, non plus scrupulum vnum in se contineri, apoplexiã ad scrupulum 1. non prorsus ascendere. Nihil igitur est quod obseruemus tam prolixos Auicennæ canones, cùm pauca admodum de substan-

tia

tia in se habeat morbus. Neq; fieri potis est, vt illis loca atq; dolores cõprehendantur. Quare ad hunc modum adornari debet confortatiua, quæ scilicet naturam expellat, & ex sui natura vincat. Quoties enim gutta cannas in pulmone præfocat, toties apoplexia vnà cum præfocatione continuò sequitur, quam non nisi arcana tollunt. Hinc satis liquere puto, vel tantillum in re medica mysterij pluris fieri quàm vniuersas Auic. formas, quàm vniuersum myropolium, quàm vtraq; lumina & Prępositum, vnà cum insigni experientia, quam Thesaurus præscribit, quibus hactenus penè vniuerso orbi illusum est. Sed vt redeamus ad arcana: Duplex est arcanũ, aliud vitriolatum, aliud mercurius auri, quẽ vulgus Salernensium medicorum Aurum potabile falsò apellat, adducti opinione Hermetis, quam suæ ignorãtiæ prætexunt, adeò vt horizontem pro auro potabili acciperẽt, egregij scilicet homines, qui Hermetem ex eorũ inscitia iudicant. Cætera arcana extrinsecus vsurpanda, cuiusmodi sunt, balsamum, aloes, myrobalanorum chebulo-

rum, belliricorum, indorum, &c. in nucha ſunt adiminiſtranda. Hæc ſunt quæ Arnoldini & Rupiſciſſani nunquã ſunt aſſecuti, qui in additione extractionis elementorum, quæ nulla ſunt, fruſtra ſæpius laborauerunt. Qui ergo in hac re medicus inſignis eſſe ſtudeat, animum ad ſeparationem ſpagyrorum adiungat, idq; propter extractionem myſteriorum. Alioqui fieri nequit, vt conſulatur cũ paralyſi, tum ſpeciebus quæ ſunt de gutta. In hanc ſententiã propelle contractionem. Nam vtcunque morbum vi quadam ſanari neceſſe eſt. doſis vitriolati, grana tria, doſis Horizontis, grana quatuor.

De Lepra Cap. III.

Singulæ ſpecies [a] lepræ, Leonina videlicet, Elephãtia, Alopecia, Thyra, Morphæa, & Vndimia ad eandem medendi rationem, quæ eſt per regenerationem, referuntur. Omnis enim lepra frigidior exiſtit natura, atq; præpinguior: neque fieri poteſt, vt unquam cum medicaminibus cõcilietur. Quod enim eſt oleum ad aquam, hoc idem

idem eſt medicina ad leprã: quare plenam atq; perfectam curã aggrediamur oportet, propter præparationem regenerationis, & idipſum iuxta præſcriptũ ſpagyricæ tincturę, in hunc modũ: Principio mundanda ſunt metalla leproſorum interueniente tinctura, in qua duplex tinctura, & duplex lepra delitеſcit, rubea ſcilicet & alba, hanc lunarẽ, illam ſolarem appellant ſpagyrici: prior ex tinctura ſolis, poſterior ex tinctura lunæ accipitur. Hîc non puto operæprecium eſſe obſeruari ea quæ veteres de origine lepræ ſcripſerunt, cùm eadem praxis adferat. Quare hoc loco [b] ſpagyricè agendũ eſt, neq; prorſus obſeruandum, quæ de origine lepræ à veteribus ſcripta ſunt. Porrò qui velit ſpagyricè cõſulere lepræ, videat ne cũ his qui mercurium ſolis, quẽ pleriq; ſpagirycorum primã materiã appellant, aurũ potabile falſò crediderũt, aberret. Quibus impoſuit euentus, quemadmodũ Archelaus habet: nos aũt hoc loco aſſerimus rubeã leprã à mercurio ſolis, albã à merc. lunę ſanari. Hoc opus, hic labor eſt, vt mercuriũ exactè cõficias. Poſtremò &

ſi mer

curius ad tingenda metalla non prorſus ſufficeret: valeret tamen in corpore, vt illud ſanitati reſtitueret. Sunt prætérea alia quædam arcana, [c] quorum alibi de vita longa fit mentio, quæ lepram ex æquo tollunt.

a *Lepra curatur per regenerationem.*
b *Spagyrus eſt, qui effectus inquirit, cõmonſtrat & ex his rationem.*
c *Lib 3. cap. 6.*

De Epilepſia Cap. IIII.

PLena atq; adeò perfecta medendæ epilepſiæ ratio, bifariã fit; neq; ipſum ſine pertiſsimo huius rei viro propter arcana & praxin chirurgicã, quæ epilepſiæ inſeruiunt. Principiò deprehenduntur arduæ quædam, atque adeò ſupernaturales eſſentiæ, idq; per præparationem, vt in vitriolo, camphora, ſpodio, monocerote, & id genus alijs, quæ citra hunc captum ſubtiliter nullo pactò eò redigi poſſunt: Maximè verò bona pars in narcoticis, & quædã alia, quæ extra naturam & eſſentiam ſupra naturalem influentiam in paroxyſmo

ſmo epileptico vim ſuam exercẽt,ac habent: cuiuſmodi eſſe poteſt pęonia,ſanguis vnà cum membris in quibus oritur morbus. Hæc omnia, vt vt ſunt, curantur ad hunc modum, partim iuxta phyſicam rationem, partim iuxta chirurgicam,neq; idipſum ſine ſubtili captu ſpagyrorum. Quod ad chirurgiã attinet, duplex oratio eſt,prior ad præparandũ emunctoriũ caducum,poſterior ad eliciendum humorem epilepticum pertinet in hanc ſententiam: Aperi cranium idoneis ad id inſtrumentis: Deinde argentea canna ſuo loco impoſitum conſolida,vitæq; priſtinæ reſtitue. Iam omnis morbus caducus eiuſmodi emunctorio adornatus in paroxyſmum abire nequit. Hæc de priore via. Nunc ad poſteriorem. Reſolue membrũ epilepſia corruptum,aut ſuperiorem partẽ membri,puta,ligamenta,arterias in circuitu, idq; corroſiuo narcotico,ſale corrodente citra dolorem vſque ad oſſa. Deinde rurſus conſolida:naſcuntur continuò ligamenta narcotica,arterię,denique caro ipſa,quæ porrò non ſinunt morbum in paroxyſmum erumpi, Hactenus de

ratione chirurgica. Nunc ad physicam: Recipe oleũ vitrioli correctum & aurificatum, vel per phlegma forma circulari temperatum, vel per oleum rubeum, siue viride, quod sub[a] colcothar delitescit: vtrunque liberat à morbo caduco, idq́; præter eam ætatem, quam Hippocrates præscribit. Atquę hinc colligitur Hippocrat. vnà cum interpretibus suis non satis intellexisse ea quæ epilepsiã pellunt. Porrò inuncta pars mercurialis balsamo, quod est de hederibus, idq́; post paroxysmum, similiter morbũ pellit. Præterea inunctum occiput balsamo eleni, & idipsum in vehementissimo paroxysmo, morbum ex æquo sanat. Sunt insuper alia, quæ huic morbo non parum conferunt, vt arcanum sanguinis, cæteraq́; membra. Sed illa, quia quædam sunt quæ desiderantur, præteribimus, & in his solùm, quæ prima ac optima sunt, immorabimur.

[a] *Colcothar uitriolum est calcinatum rubeum.*

De Febribus Cap. V.

DE febribus breuiter sic habeto, Principiò fiat purgatio febrilis: dein-

deinde cura ſpecifica, & minutio cauſalis, ita vt diaceltateſſon præcedat ſecundum medicamen. Nam hac purgatione pellitur omnis febris in materia peccante. Porrò ſi non dilatatũ morbus, iam neq; cura, neq; minutio requiritur. Plerunq; enim diaceltateſſon, integram curam complectitur. Sin in membra ſpargitur, ſequitur continuò opopyron Laudani, id quod febrim vnà cum dilatatione propellit. Minutio autem ſiue ſaluatellæ, ſiue cephalicæ, ſiue ea quæ per ſpinam dorſi fieri conſueuit, materiam peccantem in ſanguine, idq; intra cutem & carnem tollit: quare hoc loco tria ſunt, quæ ſub vnam medendi rationem claudũtur, ſingula per ſe perfecta. Poſtremò ne plus minúſue, quàm par eſt, adhibeat medicus, diligenter obſeruet quid dilatatum, quid non ſit dilatatum. Nolim quenquã hoc loco deterreant canones medicorum, qui à nobis diſſentiunt: neq; enim id permagni referre arbritor. Et quotum quenq; reperias eruditum medicum, qui his canonibus immoritur?

De Apoſtematibus Cap. VI.

PRincipiò de Apoſtematib. obſeruabis duplicia eſſe apparata. Quædã ſũt quæ vnà cũ paroxyſmo mortem inducunt. In his plurimũ laborarunt medici, dum imponerent hominibus. Miſeram ac credulam nationem mortalium, tam apertis nugamentis, quæ de epidemijs, & id genus alijs apparatibus annotata ſũt, paſſa eſt ſe circun ueniri. Alia ſunt quæ paroxyſmum citra mortem adferunt, ea medicinę ſubijcimus. Vtraq; in Anthrace concurrunt. ſimiliter in ſapphiro, in carbunculo, in pleureſi, in peſte, in bubone, & alijs cõpluribus. In quibuſdam nulla mors ineſt: Vt in cancere & id genus alijs apoſtematis, quæ in mammis mulierũ ſunt. In his omnibus ſequitur cura in hãc ſententiã: Pręter Sonath, cui virtus expulſiua ineſt, cęterum nihil recipe. Huius enim virtute ac vi, ſingula aperta pellũtur. Hoc reſoluit, mitigat, deniq; expellit aperta ex corde. Vnà ergo adſit oportet chirurgica praxis, interuenientib. maturatiuis, quibus in [a] emunctorium

erdi-

redigas apostema. Maturatiua autẽ cũ attractiuis ita sint coniuncta, vt expulsiuum attractiuum sequatur. Directo igitur Sonath in virtutem suam expulsiuam sequitur thyriaca, sub qua delitescit arcanum in omni veneno propter virtutem vsurpandum. Reliqua experimenta vndecunque corrosa relegamus ad eos, qui sese passim apud omnes homines venditant, & in hoc solũ incumbunt, vt gloriolam aliquam per fas & nefas sibi aucupentur.

[a] *Emunctorium appellat locum, in quo centrum morbi delitescit.*

De Hydropisi *Cap.* VIII.

DVo sunt quæ ad curandam hydropisim requiruntur: Specifica purgationis, & specifica tumoris. Elice principiò essentiã ex Alandahal, vnà cũ cõposito: Deinde cõfunde cũ aquila præcipitata, porrò administra purgationem pro ratione morbi, & idipsum tantisper dum abit morbi origo. Interim adiministra etiam indies essentiam, tartari, vitrioli, & diacubebe. Sub

hęc adorna cataplaſma ex rebis colum barum in aceto roſaceo. Deinde impone, dum prorſus conſumatur morbus. Poſt hęc inſequitur ſummũ ſpecificũ, ſpiritus vitæ ex auro extractus, quo aliquandiu etiã vti licebit. Energia enim atq; adeò vi naturę ſanari vult hydrops, quæ tum demum inquiritur, cùm iam cauſa morbi deſijt. Varia ac multa ſunt huius morbi ſpecifica, quorũ maxima pars hoc loco à nobis eſt annotata. quę ſuper hac re empirici in medium adferunt, credo nemini non eſſe manifeſtũ.

a *Aquila præcipitata fit ex auro.*

De Diſſolutis Cap. VIII.

IN diſſolutis verò ſummũ atq; adeò excellentiſsimum medicamen in auro eſt, & in laudano perlato. Primum verò ac ſummum notabile apud medicos veros puto, de cõfortatiuis eſſe debet. His enim indiget natura in hoc morbo, quibus porrò ſequatur conſtrictiuum. Nam per hunc modum eiuſcemodi morbus, ſiue hypoſarcha, icteritia, ſeu aſclite, expellitur. Deſcriptionẽ autem

autem in cõfortatiuis talem habeto. Ex auro non planato fit, nec permisto re alia incongrua, fitq́; per athanar & rubellam cum administratione rubeæ essentię. Dosis ex tribus guttis componitur, vel secundum dispositionem subiecti. Ex hoc auro omnes disenteriæ species, ictericię, & diarrhoeę, atq; alij fluxus vẽtris, vel mineralium iuxta ritum medicũ optimè curantur. Sed cura ex constrictiuis talis est: Recipe olei martis ex croco drachmam vnam, laudani scrupulũ semis, thyriacę drachmam vnam semis, mummię scrupulus 1. s. fiat bolus. drachma semis est dosis. Hanc obserua regulã in omnibus dissolutis cõfortatiuum esse administrandũ: Quia in principijs & cacetia summa deliberatio, alias per constrectiua in secundam generationem alterius morbi abit.

b *Laudanum Theophrasti curans dissolutos & desperatos, sequetur in libris Paragraphorum.*

De Vermibus Cap. IX.

GEnera quoq; vermium quocunq; modo nata, vel ex spermate infu-

so,vel alieno,siue spermatis resoluti, siue putrefacti,seu trāsuersi in suis regionibus,aut ex re minerali putrefacta, vel chimo,aut eiusmodi, etiam qui vermes de matricis natura sunt. Omnium horū cura, res debet esse specifica, nequaquā naturalis,idq; in hunc modum: Recipe [a] porosi, madennæ ana manipulum, liquefacito in bitumine, & super fundum emūctorij huius generationis applica; pellit enim vermes tam deorsum, quàm sursum, nempe iuxta orificium emunctorij illius. Quòd si autem emunctorium pro egressione non foret aptum,aut locus cōpressus, vermes neca cum spongijs syluanis, & putrefactum pelle per centauream,vel per pessarium propter matricem, vel clysteriū propter intestina inferiora; vel per os propter stomachum & intestina superiora.Optima verò est centaurea cū porosa commista,cum additionibus iuxta processum medicum ex collodio, vel ellenio adiuncto,

[a] *Expulsio uermium.*

De

De Cancro Cap. X.

Porrò cācri medela sic se habet: Primū est rei renouatio, id est venarū separatio ab impuris. Huius separationis medicamē est tale. Accipe expurgati althoi à minera plumbi vnc. 1. parthenionis succi vncias sex, plantaginis vincias decem, commisceantur cū modico f alcohol vini, adiministra de sexta in sextam. Madefacito periculum panno, vel spongia ex aqua parthenionis superposita: his peractis post triduum applica oppodeltoch ex pręparatis simplicibus confectis in cerotum mellinū absq; alumine rocho, donec in mansuetum dolorem abit, & declinet à rubedine. Tandem commune nostrum oppodeltoch super locum applica à duodecim horis in sequentes vsq;. Porrò si lasciuum æstiomenū occurreret, cum liquoribus assignatis expelle, reitera processum à centro in vlceris perditionē, Hæc curæ descriptio, fistularum, canceris ex hæmorrhoidibus, ex mammillis, prauę tentiginis, æstiomenæ prauitatis vera medicina est.

f *Alcol, siue alcacol, est uinum ardens rectificatum*

De Syronibus Cap. XI.

SYronis cura ex hac fit sententia. [e]Sperimiolæ liquefactæ cape cum mucilagine lumbricorum de nitris, & oleo squamino: facito ex his viscum in loco frigido, vtere sic: Inunge locũ & cataplasma eius desuper impone ad triduum, dehinc absterge locum, cataplasma cutẽ, & syrones depone, ac oppodeltoch [f] meloũ administra ab occasu in auroram, quo facto, aduoca morbum in balneũ albugineum, toties, donec album illud membrum fixumq; appareat. Hæc cura in syronibus, cicatricibus, speciebus morpheæ, cutis leprosę, summa ac perfectissima est, quin & totam vngulam, pruritum, scabies, & primæ species alopeciæ tollit, pellitq; rosaceam guttam.

e *Spermiola est sperma ranarum.*

d *Meloes sunt schvartze käferli im summer, vennanns terirt, sunt suauis odoris.*

De

De Pustulis Cap. XII.

IN speciebus Gallici morbi, tria obseruabis, purgationem, curam, & conseruationē. De quibus hæc paucula notato. Purga principiò pustulosū ceniotemio, quo pellitur causa morbi, vnà cum materia peccante. Cauendum autem ne interim à dosi & quantitate huius purgationis longius, quā par est, aberres. Porrò si pustulæ adhæserint cuti extrinsecus, aut alioquin dolor iuncturarum altius insederit corpori, inunge oleo quod est ex realgare, & conualescet ęgrotus. De vlceribus autem, nodis, tuberibus, siue extra corpus, siue in corpore, quæ inde exoriūtur, iuxta præscriptum praxeos, quę de vlceribus est, agito.

De Vlceribus Cap. XIII.

PRincipiò quicquid est fluxuū, aut humorum, si ad emunctoriū erūpit, ad candē medendi formā redigitur in hanc sententiam: Mortifica primùm, deinde mundifica, postremò cōsolida. De mortificatione sic habe: Reci

pe alcali quod est ex realgare. Hoc quicquid in corpore corruptum est ac mancum, mortifica. Mortificatum ab [a] æstphara libera gummi, liberatum pristinę sanitati restitue, & idipsũ interueniente [b] mummia, quanquã sunt vlcera quædam, quæ prorsus non indigent mortificatione. Alia, vt æstiomena mortificationem vehementius etiam desiderant. Tamen hæc omnia, vt vt sunt, chirurgico existimanda relinquimus. Sunt insuper alia innumera medicorum recepta, quibus, quia non semel hominibus imposuerunt, suisq́ inuentis perierunt ij, qui hæc commenti sunt, non video cur vtaris. Hæc de vlceribus. Purgationem quæ propter conseruationem corporis iure prima esse debet, prudenti medico cõmitto in eam sententiã quã suprà de pustulis præscripsimus.

a *אשפרע, id est ignea ui nudatum.*

b *Mummiam est ipsa caro humana.*

De Vulneribus Cap. XIIII.

TRiplex est ratio sanandorum vulnerum. Naturalis, vt balsami: Specifica,

cifica, vt braſsidellia, characteriſtica, vt magorreo. Priuſquam tamẽ ad illa perueniamus: principiò, quæ miraculi vice erunt his qui harũ rerum imperiti ſunt, indicabimus, neq; genus, neque locum vllum in vulneribus eſſe obſeruandũ, id quod veteres diſputatione admodũ prolixa diſſeruerunt: Num videlicet ea ſint ſananda nécne, quæ ſunt cerebri inteſtinorum, item veſicæ, & idipſum hac ratione, quia videmus cũ confoſſa, tum alio modo confecta vulnera, illic vbi vitæ locus eſſe nequit, nihilominus tamẽ conſequi mortem. Quare de mortiferis vulneribus, nihil prorſus dicemus in præſentia, cùm ſua ſponte ſeſe offerunt illa. Porrò hæc prima cautio eſt, ne chirurgicus ex eo, quod medicabile vulnus eſt, immedicabile atq; adeò mortiferum faciat Hoc igitur opus, hic labor eſt, vt probè agnoſcas triplicem hanc ſanandorum vulnerum rationem, longè ſaluberrimam, neque interim audias eos, qui alicunde rogant, neſcio quæ vaniſsima commenta, imò precibus etiã à barbitonſoribus mediaſtynis, cæteriſque id genus hominibus leuiſsimis, cõ

tendunt, inter quos ſunt, Landfrancus, Pet. de Argiiato, qui multa ac varia, vel nuce non æſtimanda, de Vulneribus in vnũ congeſſerunt. O verè pileatos doctorculos, qui pręter pileolũ ſubrubrũ, & titulum, cæterũ nihil inſigne geritis, qui ex pumice Nilum exundantẽ petitis. Cæcus ſequitur cæcum, & caſcus caſcam. Hinc eſt, cur ij, qui montẽ Peſſulanum ſunt ſecuti, triplicẽ hanc medicinã quæ eſt de Vulneribus, in alienũ vſum verterint. Naturalẽ ſcilicet, quę balſami eſt, in putrefactionem præpoſterè. Specificum ad ea loca, quibus minimè competit, non ſine periculo torſerunt. Characteribus ita ſunt abuſi circunforanei, vt in contemptũ prorſus abierint. Nos autem quę de his verè habentur, apertè trademus in hanc ſententiã. Balſamum naturale potionis vice adminiſtratum, aut alioqui vulneribus infuſum, nihil aliud eſt, niſi hypericõ, centaurea, & prunella, quę nõ modò ea quę extrinſecus, ſed etiã quę intrinſecus ſunt, vulnera curat, & hoc propter virtutẽ, quæ in balſamo exiſtit. Quicquid aũt eſt de ſpecifico, multis partib. ſuperat balſami naturam. Nã collatenna ſub potione admi

niſtrata, cũ externa, tũ interna vulnera ſanat, propter virtutem quę adeò firma atq; adeò fixa ineſſe ſolet, & tantiſper operatur, dum vulnus eſt apertũ. Braſſatella, ſi modò attigerit vulnus, neq; porrò opus habet aliq medicamine. Sunt præterea alia cõplura ſpecifica, quæ ad eundẽ modũ operant: neq; idipſum ad xij, aut xxiiij. horas. Horum tanta vis eſt vt fixũ, atq; adeò perpetuũ medicamentum ſubminiſtrẽt, vel ſemel vſurpata, & idipſum in finẽ vſq; vulneris. Hoc loco experimenta ſpecifica recenſenda erãt, de quib. quia in Archid. mentionẽ fecimus, prętereundũ cenſeo De characteri b. quę tertia forma eſt, ſic habeto. Characteres, benedictiones, cęteraq; id genus, vulnerib. præſens, abſens, adiũcta, ſingula vulnera ſanant, & idipſum citra omnẽ ſynoniam. Sunt etiã quę ſynoniã albã ſiſtunt, cuiusmodi eſt ſtaraphaxat: alia ſanguinẽ, vt kiſt & kiſs, & id genus alia innumera, quæ alibi in Archid. recẽſentur. Hæc ſunt vel ſola, quę medicum nobilitãt. Quare in hac triplici ſanandorũ vulnerũ ratione generalẽ curã, iuxta pſciptũ adhiberi oportet, neq; interim eos qvniuerſo orbi impoſuerũt, audire,

DE VITA LONGA LIber Tertius.

CAP. I.

OSTQVAM DE particularibus arcanis, quæ corpus morbis confectum priſtinæ ſanitati reſtituunt, diximus, inde vbi ſuperiora deſierint, auſpicabimur. Vt ea quæ in ſuperioribus libris tradita ſunt, tandem à nobis abſoluantur, & corpus phyſicum tanquam balſamum conſeruetur, & ſi particularia arcana, & huius 3. libri materies ad idē corpus referūtur: Porrò etiam vna, eademq; præparatio exiſtit: tamen praxis in hoc tertio elixiro alia eſt à ſingulari illa medendi ratione. Quare in hoc tertio libro primas obtinent, flos cheyri, & anthos. In hoc enim abſoluitur elixiridum arcanum, & idipſum vi, atq; adeò virtute totius quintę eſſentiæ. Principiò igitur, vt ſingula clarius innoteſcāt, quid quinta eſſentia ſit, paucis indicabo in hanc ſententiā. Qua

tuor elementa procreat natura, ex quibus temperata quædam essentia conficitur à spagyro, quemadmodum flos cheyri exprimit. Hoc loco parui referre arbitror, quę super hac re ars Lullij habeat, cùm plus sedecim pedibus, vt dici solet, ab vniuersa monarchia, quam archidoxa præscribunt, aberret. Aliud.n. est extractio, aliud confortatio, aliud melioratio, vt istorum hominũ vocabulis vtar, quorum Raimundus in eo libello qui inscribitur, Ars Lullij, meminit, & ex his falsò quintam essentiam æstimauit. Hæc quia magis sunt argutiæ, quàm vera, silentio præteribimus. Flos auri autem, flos amethisti, deniq; quicquid est diaphineæ naturæ, margaritharum, sulphurearum, cachymiarum, postremò etiam quicquid est aluminosorum zerebothinorum, & id genus aliorum, quę aqua gignit, carabarum, corallorum. Hæc, inquam, omnia quintæ essentiæ sunt obnoxia, pro ratione temperationis, quæ interueniẽte corruptione elementorũ à spagyro fieri cõsueuit.

* *Spagyrus est qui non authoritate, sed propria experientia rerum naturas habet.*

CAP. II.

POrrò totius rei ſumma in hoc eſt, (quando ea quæ hoc lib. de elixiro dicuntur, ſingula ad uitam longam ſunt referenda) ut uniuerſa natura redigatur in ſpagyricam miſturam, ſeu temperationem, quæ nihil aliud eſt, præter naturæ bonitatem, cui nihil quod corruptibile eſt, nihil denique aduerſi ineſt. Et ſi alia ratione, ac varia eadem naturę bonitas deprehenditur in tinctura iuxta præſciptum naturæ, quæ in lapide phyſicorum exiſtit: in antimonio ſecũdum corui naturam, in ſulphure iuxta Lunariæ effectum, & in id genus aliis, Tamen in his omnib. eſt vna eademque temperatio, quæ inter metalla ſub Mercurio deliteſcit: (Mercurium dico, qui omnib. metallis ineſt) inter gẽmas, ſub cryſtallo: inter lapides, ſub zeloto: inter liquores, ſub carabe: inter herbas, ſub valeriana: inter radices, ſub peucedano: inter amara, ſub vitriolo: inter ſilices, ſub antimonio. Porrò ſicut merc. metallis ineſt ſingulis, ſic antimoniũ ſilicib. vitriolũ ſali, meliſſa herbis. Hæc ſũt nominia

elixiri temperati. Obſeruandum igitur in elixiris inſequentibus ſulphur eorū, quę iſti mineralia vocant, quintā eſſentiam eſſe, mercuriū metallorum, ex quibus elicitur natura corporis. Nam cheyri Veneri pręſtat, anthos Marti: quorū vis ac natura eſt, nō tam vt morbos pellant, quàm vt corpus illud vitæ longæ quæ inferiori influentiæ obnoxia eſt, reſeruent. In hanc ſententiam elixira longę vitę, multis ac varijs nominibus cōprehendi volumus, cum vna eademq́ vis ſit eorū: Nobis autem (ſi forſan miraris, hāc tractandi rationem) viſum eſt interim ludere in vocabulis.

CAP. III.

EX vniuerſis elixiris ſummū ac potentiſsimū eſt aurum. De hoc igitur principiò tractabimus: Nam huius rationem ſi noueris, aliorum quę à corpore ſeparātur noueris. Reliqua quæ à corpore non ſeparantur, infrà vbi de vino mentionē faciemus, indicabuntur. De elixiro igitur auri, quod ad praxin attinet, ſic habeto: Reſolue aurum

rum

tum vnà cum omni ſubſtantia auri cor-roſiuo, & idipſum tantiſper, dum fiat i-dem cum corroſiuo. Neq; interim ab-horreat animus ab iſta tractandi ratio-ne: Auro enim quatenus aurum eſt, cor roſiuum præſtat, & citra corroſiuũ mor tuum eſt. Quare quintam eſſentiã au-ri, citra corroſium inutilem eſſe aſſeri-mus. Sequitur ergo, reſolutionem de-nuò per putrefactionem eſſe remouen dam, & ſi corroſiuũ tenacius etiam ad-hæreat: nam ſi tanta uis auri eſt, ut cor-pus ſeruet, ac liberum reddat ab omni ægritudine, neque id corumpi ſinat, quantò magis ſeipſum, idque citra o-mnem infectionem? Corrigit enim, ac emendat quicquid non eſt ſyncerum. Corroſiuum igitur in auro nullo pacto corroſiuum appellari debet: Vis enim arcani ſuperat omne uenenũ: Nam o-mne realgar morit in elixiro auri, & in tincturam abit medicinæ præſtantem. Atqui in hunc modum gignitur, aurum potabile poſt putrefactionem. Hanc doſim, ſeu mauis harmoniam quãdam præſcribit peruulgata ſpagyrorum pra xis. Poſtremò obſeruabis de elixiro,

Cuicunq; confertur elixir, idē ita transmutat, vt haud dissimiliter sibi fixū porrò maneat.

De Perlis Cap. IIII.

SEd vt ea quæ de quinta essentia diximus, clarius elucescāt, obseruandum, nihil magis esse auro propinquum perlis. Quatuor igitur elementa, quæ perlis insunt eadē ratione cū auro in tēperationem redigas, oportet id, qd vere existit quinta essentia citra amissionem substantiarum. Porrò si iuxta præscriptum perlas in quintam essentiam transmutare velis, pro ratione quintę essentiæ age, necq; quicquam immuta pręter principiū, in quo vltimam materiam quæ in cōficienda quinta essentia soiis, prima materia existit, adiungi necesse est. Ea ex eiusmodi recepto elicitur. Principiò redige limonem in liquorē, denuo reclinatum, in quo perlę calcinationem arripiunt, exicatæ resoluuntur, quæ resolutio in elementum, cui prorsus nulla complexio inest, erumpit. est enim huius vis vniuersa, similis quintæ essentiæ. Nolim hoc loco admittas ra-

tionem

tionem extractionis, quam Archelaus præſcribit, neq; id genus alias ſeparationes ſpagyricas: Nam ſuperior tranſmutatio non modò ea membra quæ debilia ſunt priſtinæ valetudini reſtituit, ſed ea etiam quæ valida ſunt, ac robuſta, in eodem vigore conſeruat. Hinc eſt cur perlæ pluris, quàm reliqua ſpermata fiant: inter quas longè prꝺſtantiſsimas oſtrearum eſſe affirmo. Quanquam hoc loco non minimas partes ferat, quemadmodum Archidoxa habent. Homunculus quem necromantici Alrconam, philoſophi naturales mandragorã vulgò appellãt: tamen non niſi in communem errorem abijt, propter chaos illud, quo iſti obfucauerunt verum homunculi vſum. Origo quidem ſpermatis eſt: per maximam enim digeſtitionẽ quę in ventre equino fit, generatur homunculus, ſimilis ei per omnia, corpore & ſanguine, principalibus, & minus principalib. mẽbris à quo prodijt. Quare hoc loco præteribimus huius virtutes, quandoquidem non vt perlæ, apud huius rei peritos, innotuit.

De Extractione quintæ essentiæ ex herbis. Caput. V.

SVprà mentionem fecimus quintæ essentiæ, quæ citra vllam extractionem fieri debeat, id quod in hanc sententiam accipias oportet. In El.xiro, quo de in præsentia mentionem facimus, quinta essentia nullo pacto elici potest ex herbis citra extractionẽ, propter diuersitatem essentiarum, quæ vni substantiæ insunt. Hæc ita sunt segreganda, vt herba maneat herba, & quinta essentia maneat quinta essentia. Etsi in qualibet herba sunt quatuor elemẽta duplata: quinta tamen essentia nõ adest duplata, sed altera pars solùm. Alteram quę est subistantię relegamus ad eas artes quę particulares sunt, & quod elixiri est tractabimus: id quod exẽplo melissæ clarius innotescet. Digere melissam philosophico mẽse in [a] athanar, deinde ita separa, vt duplata elemẽta seorsum appareant, cõtinuò elucescet quinta essentia, quæ elixir est vitæ. Similiter vino generoso, & idipsum varìè, in nepita acerba, in lollio, lutea: in Tincio, nigricans:

gricans: in lupulo, tenuis ac alba: in cuſcuta, auſtera: in alijs ſimiliter iudicandum, iuxta experientiæ preſcriptum. Porrò extracto ſpiritu iſto, & ab altero ſeparato, Ecce vinũ ſalutis, in quo philoſophi aliquot ſecula obnixè laborauerunt, nihil tamen vnquam ſunt aſſecuti. Et bona pars eorum qui Raimundum ſunt ſecuti, aliquot dolia releuarunt, dũ elicerent quintam eſſentiam vini, nihil prorſus deprehenderunt preter vinum aduſtum, quo perperam pro ſpiritu vini vſi ſunt. Quæ hoc loco requiruntur, alibi in philoſophia de generationibus repeiruntur. Sufficit enim admonuiſſe ſpagyrum qua ratione herbis quinta eſſentia inſit, deniq; quæ in his ſunt inueſtiganda.

[a] *Athanar eſt furnellus.*

De Antimonio Cap. VI.

SIcut antimonium finit aurum, ſic eadem ratione, ac forma finit corpus: in illo enim eſt eſſentia, quæ nihil impuri cum puro confundi ſinit. Neque quiſquam ſpagyricæ artis peritus, deprehendere potis eſt vim atq; adeò

virtutem antimonij. Nam in principio rerum eò deuenit antimonium, & inter metalla, quæ aquæ sunt, sic est relatum, vt porrò etiam diluuio exacto vis huius genuina, atque adeò virtus permanserit, ita vt sese ex influentia semper dirigat, neque aliquid de vi, ac virtute natiua vnquam decesserit. Meritò igitur omnia quæ mineralium sunt, quorũ summum, ac potissimum arcanũ in se claudit antimoniũ, huic vni tribuimus. Mundat seipsum vnà cum reliquis, quæ immunda sunt. Porrò si nihil omninò sani adest, immundum corpus in mundũ transformat. Quemadmodũ in expositione lepræ habetᷓ: quæ omnia palàm declarat, ac indicat spagyrica praxis. Sed ne longius quàm par est digrediamur, & tandem ad præparandam antimonij virtutem (cuius vel apex vnus, aut iota omnibus codicib. qui in nostra professione sunt, præstat) perueniamus, sic habe: Principiò vide ne corrumpatur antimonium, sed totũ hoc, quantum est, ac integrum maneat, citra vllam amissionẽ formæ. Sub hac enim delitescit antimonij arcanũ, id quod per retortũ impelli debet

bet ſine omni capite mortuo, ac denuò in tertiū cohop tertiam naturā reduci. Tum demum erumpit doſis eius gr. iiij. quintæ eſſentiæ meliſſæ adminiſtrata. Huic præterea nihil tribuit [a] Archeus terræ.

[a] *Archeus eſt diſpoſitio naturæ.*

De Sulphure Cap. VII.

PRincipiò ardua res eſt, & multis nominib. celebranda, tantā in eſſe vim atq; naturā terræ, quæ balſamū procreet, cuius eſt hæc natura, vt porrò nihil putreſcere ſinat. At ſi cōſideres reſinas, quarū potiſsima pars eſt ſulphur, nihil eſt quòd ſuperiora laudes. In ſulphure balſamū eſt, quo de nemo nō variarū artiū ſtudioſus meminiſſe debet. nam in eo ſunt liquores balſami, q nec viuū, neq; mortuū quicquam putreſcere ſinunt, ſed corpus ita conſeruant, vt nulla neq; influentia, neq; naturalis corruptio, vel impreſſa in corpore deprehendi poſsit. Nemo miret' hoc loco tantam ineſſe vim in reſinis terræ, neq; maiorem prædicationē huis, q̄ quæ balſami ſit ſuper terram creſcentis, & huius

vim atq; virtutem declarantis. Nam in his quę occulta sunt, multò plura deprehenduntur, quàm in his quæ manifesta sunt. Sic in sulphure multò plura deprehenduntur, quàm in cæteris resinarum partibus. De sulphure autem, ut ad tractandi rationem perueniamus, sic habe: Eleua sulphur à colcothar, spagyrico more, idq; tantisper dum non superat ignis, id quod natura colcathar sulphuri tribuit, idem spiritus fixus est balsamus terræ. De quo hoc loco paucula admodum scribimus. Huius enim virtus experientia patet: & si aliqua de gūmi, quædam etiam ex resinis, cæteraq; id genus eiusdem naturæ sunt cum balsamo, tamen inter illa primum, ac optimum esse puto sulphur, &c.

De Mercurio Cap. VIII.

ELixir ex Mercurio eadem ratione qua ad transmutāda metalla adornatur, confectum plurimū valet ad pellendam mortem. Nam eius rubigo, quam Lullij sectatores falsò florem appellant, nil nisi mors est. Sicut enim mors consumit ac conterit coprus, sic rubigo

rubigo metallum. Quicquid ergo tinctura illa tingit, longæ vitæ plurimũ inseruit, & idipſum tantò efficacius, ac fortius, quantò altius (abſit inuidia dicto) gradũ Veneris attigerit, quantò acrius etiam, ac ſubtilius in pręparatione reiteratum fuerit. Neminem deterreant Rupiſciſſæ fabulamẽta, qui ſuo more temerè, ac frigidè ſuper hac re ſcripſit: videlicet in tinctura corporis aurum & id genus alia, quæ Mercurij ſunt: deniq; quicquid ex ſpiritu ſalis, aut arſenici confectum eſt, prorſus eſſe fugienda. Ad tincturã Mercurij (cuius virtus eſt ex ſubtili acrimonia, quam à natura Archei habet) propius acceſſerunt Albertus, ac Thomas: in coagulatione autem nimia & gradu reiterationis, quibus totum negotium obruerunt, falſi ſunt. Quanuis in adornanda tinctura eorum quiddam eſt, quod veræ tincturæ finitimum eſt, in hanc ſententiam: Sicut metalla tranſmutantur, ac plenè figuntur, ſic etiam corpus, ad hunc modum: Reduc Mercurium in eleuatione tantiſper, dum in fixum cryſtallum abeat: deinde in reſolutionem, ac coagulationem digere, &

cum auro coniunge, ita vt fermentum eius hoc ipsum fiat. Proinde iuxta præscriptum Hermetis age vsq; in finem lapidis, cuius dosis est granum 1. Huius vis, ac virtus corpus reseruat integrum.

De Spiritu uini Cap. IX.

SVprâ vbi essentiæ herbarũ memini, nihil aliud nisi vinum esse ostendi, id qđ sic accipias oportet. Spiritus vini à substantia eiusdem prodit: nã huius subiectio existit vinũ, sicut marrubium proprij, ac natiui vini. Quare vt spiritum vini tanquam essentiam, quæ vere elixir est, habeas, sic accipe: Sicut persicariæ libram 1. scrup. ij. vini emittit: Sic vini libra 1. plus scrupulo 1. non capit. Reliquũ est phlegama vini, id quod ad pręsens elixir parum confert. Porrò inquisito huius essentiæ, fiat ad hunc modum: Digere vinum pellicani infusum fimo equino, idq; bimestre spatiũ cõtinuò videbis adeò tenue, ac purum, vt pinguedinẽ quandam, quæ spiritus vini est, in superficie vltrò eliciat. Porrò quicquid sub ea est, phlegma citra omnem vini naturam existit. Pinguedo au-

tem

tem sola phialæ inclusa, & per se digesta, summæ energię est ad vitam longã. Non modò autem ad vitã longam, sed etiam ad alia praxis illa torqueri potest, & idipsum interuenientibus cinnamomo, xylobalsamo, myrobalanis, & id genus alijs in hunc modum. Confunde, ac interueniente digestione ita coniunge, vt elixiro, quo de hoc loco mentionem facimus, auroq; adiuncto medicina adornetur, quæ omnem concitrationem tollit, ac membra resoluit.

Extractio Mummiæ Cap. X.

VIrtutum verò ex mummia extractio, magistraliter, vt eo verbo vtar, fit per commistitionẽ eius cũ essentia vini, ex chelidonia quidẽ sumpti, nempe, si ad decem vsq; dies sic digeres, in quinq; autem distilles. Porrò verò digeratur ex integro rursus, eò vsque quo se mummia in liquorem vertat, quo facto tã superno, q; inferno, separatis nempe seorsim à medio, addat huic sedecima pars balsami de lignis, terręq; sigillatę pauladadi pondus duodecimũ, ac tantundẽ horizontis liquo-

ris: digerantur ſimul ad ſui menſis ſpacium, quo concluſum ita ſeſe reuerberet. Hoc enim pacto in ſummum vſque gradum aſcendit. Quod quidem eorum omnium quæ venenis dominantur, potentiſsimum atq; efficaciſſimum eſt.

Satyrionis extractio Cap. XI.

QVicquid autem ex ſatyrione eliciebet, per ſeparationem fiat neceſſũ eſt. Vis nanq; in ſatiryõe delitescit Saturnina, quę quidẽ clam virtutem, qua de gloriari ſatyriõ debebat, ſuffuratur ac debilitat, fitq; ſic eius exaltatio triginta granis minor. Quò fit, vt non raro opem vſurpatus deneget ſatyrion. Quare in eius ſeparatione conſiderari operæpretium eſt, vt non forma quidem, ſed virtus duntaxat ſeparetur, id quod in hanc fit ſententiam: Indigeratur in pane ſiliginis ſatyrion, idque ipſum in ventre equino ad ſuum nempe mẽſem: quo peracto, ipſum quidẽ è pane excipe, abiectis quippe fęcib. Deinceps ſanguinem ſatyrionis probè digeri, deſpumariq; ſinito. quo ſedato, tũ demum medicinam nactus es, quæ cæte-

ras omnes quæ ad conceptionem atti-
nent, facilè post tergum relinquat.

Extractio primi metalli Cap. XII.

PEr primū metallum summę atque adeò præcipuæ fiunt cōseruationes corporis, neque tamē ex natura propriæ suę confortationis tam est efficax, sed potius ex virtute mineralium, quæ in se continet. Nam vt vitam longam cōserues, ex principe mineralium hoc proficiscatur necessum est, quandoquidem mineralia physicū corpus existūt. Atque hoc temperamentum illud est, quod solum atque vnicum corrosiuis resistit, operaturque tam per chimicum quā archeicum ares, quin etiam robustissimum quodque corpus cum debilissimo temperat in vno gradu. Robur siquidē præter roboris ares perinde est, atque debilitas infra gradum ares roboris existens: firmiori quidem adimit, quod imbecilliori præstet, ac vtrunque in mediū tandem redigit diametrum, id quod in hunc modum fit: Liquorem corallinum accipito, eum nempe qui probè diaphanus existat, cui adiunge eius quidem vi-

trioli, quod est ex Venere, quintam partem: digerantur in balneo maris ad mẽsem suum. Hoc enim pacto separat se vinum metalli primi in summitatem, cęterum quicquid de fęcibus vini est, vitriolum Veneris occupat. Sicq́ꝫ fit primus ille metallus, perspicuum, diaphinum, ac rubinum planè vinum, cuius præcipua virtus, ac potestas in omnibus est mineralibus totius physici corporis.

* *

*

DE VITA LONGA LIber Quartus.

CAP. I.

Ed ne in vita longa qequam silẽtio prætereatur, in hoc libello obseruari conuenit, quòd intra testam, vltra etiam quintum illud esse, conclusum est aliquid, ex quo coniunctio quædam cũ corporalis, tum eius quod præter corpus est, extra quintum illud, in longam vitam corpus producit. De quo sic habe: Nihil planè esse, ac inuisibile: in ipso tamen corpore eximium, quod non microcosmico solum corpori longã vitam præstat, sed etiam ipsum Dardo in trigesimum annum vsq; integrum conseruat, ipsumq; Anthos ac insignem illum cheyri vsq; in tertiam custodit ætatem. Hoc nanq; cum Antheras, ac folia sustentet, quantò magis corpus sustentabit microcosmicum, quòd per vniuersam quatuor elementorũ anatomiam perdurare in sua conserua-

tione debet. Quocirca in hac quidem positione notandum medico est, quòd vniuersa quatuor elemenra, anatomia in vnicam microcosmi anatomiã contrahi debeat, non autẽ ex corporali, sed potius ex eo quod corporale conseruat: quod quidem supra quintum illud, cùm hoc, tum reliqua quatuor sustentat. Et si nomenclaturam ei iustam, ac veram dare oporteat, balsamũ ipsum vocare, ex quo vita cõseruatur iure possum, qui se à corporis balsamo iure separat, & talis est balsamus, qui ipsam quoque naturam antecellat, idq; ipsum tamen per corporalem operationem.

CAP. II.

PORRÒ eius quidẽ balsami, quo de iam dictum, qui longam exhibere vitã debet, declaratio duob. modis fit: Vno qui eiuscemodi virtus clam, & à casu accidẽs ex eo sequitur, quod plerisq; longa quidem vita tribuitur, qui tamen ipsam qualis in se est, agnoscũt minimè. Alter autem modus per artes fit, eis nempe qui illam adipisci cõiunctionem possunt, neq; tamen idipsum fieri

citra

citra medium aliquod poteſt. In hoc enim planè ſita eſt rei ſumma, quòd in eo [a]Iliaſtro, cùm longa, tum breuis etiam vita reperitur. Nàm quæ herbis adiūcta eſt, terminum ſuum habet. Similter etiam ſuum habet terminum, quæ mineralium eſt aquæ, eodem modo [b] Thereniabin quoq;, nec diſsimiliter & [c] Noſtoch. Præter tamen hæc omnia, talis ac tanta ipſius eſt coniunctionis vis atque poteſtas, vt omne id quodcunq; ex quatuor elementis productum fuerit, ſupra primum illum terminum ſuum conſeruetur: & is eſt terminus iliaſtri. Quo quidem etiam ſuperatum volumus, ſubtilem illum virum, qui terminū tranſgredi nō poſſe ait, quod quidem ſin minus fuerit, ac tranſgrediatur, ficret hoc vel in altero ſaltem. Eorum nanq; ſūt duo: quorū alter quidem tranſgredi nequit (eſt enim terminus in microcoſmi naturam poſitus) alius aūt etiā in naturā elementorum, alius verò in quintam eſſentiam quoq;, præterea & alius ex vltimo iliaſtro. Ii quippe termini in medici poteſtate conſiſtunt, qui in his mutare pro ſuo poteſt arbitrio quod vult, preter ſo

lum fixum, vbi finem vnà cum ſuijpſius quoq; mutatione expectare ipſum oportet.

[a] *Iliaſtes eſt prima materia, ex qua omnia ortum habent.*

[b] *Thereniabin ex aere procedit.*

[c] *Noſtoch eſt ſpecies ignis.*

[d] *Omnia in terminum creata, & Medicus, et Medicina.*

CAP. III.

HVnc itaq; iliaſtrum ad eũ modũ intellige, quandoquidem hîc triplices prӕter quintã eſſentiã virtutes reperiũtur. Eſt enim iliaſter ſactitus, alter verò iliaſter paratetus: tertius aũt iliaſter ille magnus. De priore ſic accipe: Quòd ſactitus ille lõgam vitã præſtat, idq; ſecundũ eius qui ipſo vtitur, induſtriam: alter verò idipſum diſpenſat iuxta fauorem. Sed tertius illæſus, citráque noxam in vita longa conſiſtit. Hinc igitur iliaſtrum hoc in loco comprehenſum expende, quód primus, ſecundus, & tertius ſimul omnes microcoſmo ſubditi ſunt, ita vt in vnum eos gamonymum redigere poſsit. Alter verò cogitur nequaquam, ſed quemadmodum fauo-

uiori cōuenit, acquiritur. In tertio perinde habet, vt in Enochdianis ac Heliezatis, non ſecus, atq; de aquaſtro patet. Primum itaq; ex elementis ſuā ducit originem, veluti teſta concludit, ipſisq; arcanis ſupra quintū eſſe attribuitur. Secunda verò magnalibus aſcribit. Et tertius ex proprijs ſpecificis ſuis. Ex quo ſequitur terrelatos nymphidicas, aerdados, ſoladinos longā vitā ſuā accipere ſingulos in aliena eſſentia. Illius.n. tertij iliaſtri mors eſt, & tempus, & arbitriū: isq; eſt, qui ſpicæ vltra, quàm ipſa quoq; per ſe natura ferat, tribuit, quin & myrrhæ fragrantiam roburq; in leris. Atqui vtvt ſeſe hæc habeant, conſiderandū medico eſt, vt eiuſcemodi coniunctio non diſsimili modo contingat in corpore, nempe quemadmodum arbor maris, ſemel fixa, atq; adeò ſui iuris ab illo facta eſt, ſuſusq; cheyri probatus ac conſtans: ſic per eandem coniunctionem in microcoſmo idem quoq; poteſt fieri.

Cap. IIII.

Caeterum de primo illo iliaſtro, q pacto ſe habeat in hunc modum

accipe, quòd eius vltra mille sunt species: non tamen quòd aliud præcellat alio, verùm potius iùxta hòc, vt quilibet microcosmus peculiarem suam, atque adeò perfectam coniunctionem habeat, quilibet, inquam, vtrinque perfectam suã ac propriam virtutem. Tanta siquidem est iliastri virtus ac potentia, vt per eum corpus quidem mortuum conseruetur viuũ, in eo nempe, quo primus illo terminus transmutatur. Quæ quidem vitæ longæ conseruatio supra vires nostras existit, non autem præter vires superiorum: fitque sustentatio eius ad hunc modum, quod vitam longam tribuit, citra tamen expulsionem morbi: vitã quidem prestat, non autem bonam valetudinem: nonnũquam verò & vtranque. Sed eiuscemodi quippe vita longa, quę ab illo proficiscitur iliastro, annuatim quidem durat, ac propagatur: vt alij quidem, in decimum vsque annum porrigitur, qui in quinto obijsse debuerat, alij in vigesimum, qui in decimo. Similiter in quinquagesimum, qui in trigesimo: nõnullis in octuagesimum, qui in quinquagesimo: alijs in centesimum, quos
in

in octuagesimo, vel septuagesimo vita oportuerat esse functos. Maximum autem in centesimum, ac vigesimum. Alij verò in tertium, quartum, vel quintum, & sextum (sicq; deinceps indifferenter) vsq; diem, vltra suũ terminum prolongatur: id quod vniuersum tum ex superiore, tum inferiore cõiunctionibus, perinde atque hæ duæ conueniunt, accidit.

CAP. V.

SEd de vero illo iliastro sic se res habet, quòd eiusmodi quid citra vel significationem, vel necessitatem quandam erga maiorem illũ iliastrum fieri nullo pacto potest. Quod quidem in hanc sententiam intellige, iliastrum illum eiuscemodi vitam longam iam iam producturum, præstare id minimè gentium posse illic, vbi eius vitę longæ locus nullus est. Quare obserua, tale quid non, nisi cum transmutatione tam loci, q; elementorum, fieri, sic nempe: Quemadmodum quatuor elementa in testa mortalia sunt, omni momento nouam conficientes generationem, morti eam

exhibent. Sic è regione alia quoque est in suo firmamento fixa, atq; adeò inconcussa perdurans, quæ nec morbum causatur, nec mortem. Qua de re sic philosophari licet: Quòd spiritus illi fixi nihil planè interire sinunt, quorum longa vita immobilis est ac firma vsq; in transmutationem eorundem, rursusq; in primam. Similitudo siquidem ex texta sumitur, quòd secundum fixationem (vt sic dixerim) firmamenti, longa vita in vno quidem confirmamento prolxior est, quàm in alio: tametsi ad primum solummndo terminum singula attinent. Veruntamē eiuscemodi transmutationem nonnulli quoq; comitantur incolę (sic enim vocare libet) in decimā, vel duodecimam vsq;. Quorū mors in destructionem quidem sequetur magni illius firmamenti, quando vtraq; corpora tam cœlestia, quàm terrestria cōmouebuntur, quin & supercœlestia quoq;. Quanquam hoc citra naturę discrimen fit. In prima nanq; minuta, quando eiusmodi mutationes accidunt, naturæ orditur putrefactio, fitq; superstite, ac viuente adhuc corpore proprio.

Caput

CAP. VI.

VT autem porrò id quod maximè necessariũ est in hoc processu erga iliastrũ describamus: Principiò vt impurum animatũ depuretur citra separationem elementorum, quod fit per tuam ipsius imaginationem, cùm ea in animi tui confirmamento consistit, præter omnẽ corporalẽ ac mechanicũ laborem. Quæ quidem dispositio ex eo contingit, quò sese homo gradatur in animo, vt æqualis reddatur enochdianis. Non quòd enochdianam agere vitam cupiat, animo tamen ab ea per diametrum distet. Quare microcosmum in sua interiore anatomia reuerberari oportet in supremam vsque reuerberationem. Per hanc enim reuerberationem sese impurum consumit: fixum autem, quod ab impuro destruitur, sine ferrugine permanet. Nec tamen ignis est cui salamandrina adesse possit essentia Melosinicùmue Ares, sed potius retorta quædam distillatio ex medio centri, supra omnes carbonum ignes. Facta autem eiusmodi reuerbe-

ratione in vltimo quidem termino fulmen exhibet physicum, non secus atq; separant sese ab inuicem Saturni fulmẽ, & Solis. Itaq; quicquid per hoc fulmen incedit vitæ longæ est, magni nimirum illius iliastri. Atq; hæc quidem fulminatio, & præcedens eius reuerberatio nihil quidem ponderi adimit, sed magis turbulentiæ corporis, idq; ex colorum diaphinorum ratione.

Cap. VII.

PRæterea verò ab iliastro primę potestatis eiuscemodi vita longa non est. Inferiorẽ.n. gradũ prębet. Sed is tamen est, qui eo in loco separat, & perinde vt res fixa nõ fixam seruare potest, à morte microcosmum defendit: quandoquidem eius operatio nõ est, vt separet, verùm potius, vt per arcana illa perspicua indigestum vincat, quò minus succedat eius perditio: Similis ei, qui mala bonis superat. Velut mũmia, quæ vnà cum corpore à partu procedit, ipsa quidem per se bona, corpus autem malum, ac putridum. Quancunq; igitur vitam corpus viuit, ex sola viuit mummia:

mia:proprium enim eius ac natiuũ eſt, vt putreſcat, rurſusq; in ſtercus, cuius membrum eſt, abeat, id quod continuũ eius ſtudium eſt. Cæteùrm mummia non item; nequitiam enim illi ſuam frangit, atq; ſuo ipſum proprio conſeruat arbitrio, quo minus id quod conatur aliquando efficiat. Quamobrem ſic ſonat eius receptum, quòd mummia ſupercœleſtis microcoſmũ plus, quàm propria eius mummia ſuſtentat. Quoties enim mummia, toties item alius terminus: tametſi neque tempus, neq; numerus in huiuſmodi terminis repertus eſt: perdurat enim eò vſque quò ſecundam euitare generationem non poteſt amplius: nam in hoc peritus eſſe phyſicus debet, quòd quælibet prima materia vltimam quidem expellat. Quare generatio vermium hîc orditur, vbi vltima materia phyſici corporis ſeſe oſtendit: hũc igitur iliaſtrum obſerua, quòd vermiũ generationem non modò non deſtruit, verùm etiam cùm earum adſit materia, generationem ne impediat quidem, quam tamẽ præuenire mummia debet.

Cap VIII.

AD horum omnium cōclusionem, principiò nota, ꝙ naturalis mummia ex trib. illis anatomijs componi debet, quo peregrinus microcosmus, physicū corpus gubernet, id quod extrinsecus fieri necessū est, siue per elementum aquæ, velut per eius metalla, salia, & id genus: seu per elementū terræ, vt per eius herbas siue boletos: aut in thereniabin, vel [a] nostoch: nam hæc omnia mansiones sunt rerū supercœlestiū. Quamobrē nemo miret̃, quòd ingentes passim melissæ virtutes describuntur. Quando enim in hac supercœlestis cōiunctio sese vnit, quis virtutem ei quantumuis eximiam abnegets? Atque hæc quidem sunt magnalia, quæ in se Bamahemi quoqꝫ continent, atque is planè iloch est, qui ex vero compositus aniado, eidem elementato adimi nullo pacto potest, id quod fit per exaltationes vtriusqꝫ mundi: perinde atqꝫ vrticæ exaltationes adurunt, nitetqꝫ ac splendet flammulę color. In huiusmodi tamen exaltationib. virtus eorū traduci in aliud

po-

potest. Ad hunc igitur modum dignoscere exaltationes discite, quæ vrtica lõgè potiores existunt, idq; ipsum, vt in vero Maio, vbi Aniadorũ exaltationes ordiuntur, easdẽ colligatis. Neq; enim virtutũ exaltationes in [b] matricibus dũtaxat sitæ sunt, verùm etiam in supercœlestibus. Vulgaris quippe ac velut nihili Idæus is esset, qui vnã solummodo rem visui subiectam fabricare nosset, nec præter ea quæ tangi possunt, creasset maiora quædam. Enimuero aliũ quendam Maium construxit, vbi se flores exaltant supercœlestes, in quo extrahi Anachmus debet, ac seruari, non secus atque muscus in pomambra, & sicut auri virtus in Laudano delitescit: cuiusmodi quidem Anachmi virtutes quando colliguntur, tum demum de longa vita lętari meritò potes.

[a] *Nostoch est species igis,*
[b] *matrices, elementa,*

THEOPH. DE VITA LONga Liber Quintus.

Cap. I.

Vprà in primo libro ſundamenta ieci vitæ longæ, ea hoc loco abſoluemus. Non enim video, cur ea quæ ad integram vitam, atque adeò ſanam pertinent, hîc denuo repetam. Cùm in ſuperioribus libris, ſecundo & tertio, de his à nobis ſatis abundè dictum ſit: quare in hoc quinto lib. ſupremam manum imponam his quæ ſuprà in primo libro, de ea quæ præter naturam eſt, vita, incępimus: & idipſum pro ratione theorica. Principiò proponimus vniuerſis ſpagyricis, cúm Adæ, tum Mathuſalem ætatem, id quod in ſecundo capite ſequenti indicabitur. Antequã tamen ad illa perueniamus, prius de vita longa quæ in manu illius maximi iliaſtis eſt, exactè dicemus, idq; pro ratione magnalium. Vbi plurima de libero arbitrior accipiẽda eſſe admoneo, quàm

quàm quę nos ex elementis administra
re possumus. Hæc, vt clarius ac rudius
pateant, principiò oportet fingamus
Enochdanos, quam influentiam, si in
mente nostrà, perinde ac ignē in ligno,
non sine vulgari virtute, gesserimus, fie-
ri potest, vt ad hanc vitā perueniamus,
vel nullo negotio: id quod exemplo Io-
harnetis palàm fit, cuius natura, neq; v-
nam ętatem solùm, neq; seculum vnum
duntaxat cōprehendit. Sed in his meis
paramiricis libellis præbeam calumni-
andi ansam his, qui scripturas variè tor-
quent, nihil certi hoc primo capite defi
niemus de vita summi iliastis: num hîc
in corporalibus elementis sit, aut porrò
etiam in quinto viuat, vbi nullū corpus
occurrit, vbi non modò ij, quib. de men
tionē fecimus, viuunt, sed etiā ij, quos
somno sepultos credimus. Hæc, inquā,
omnia sublimioribus spiritibus tanti-
sper existimanda relinquimus, dum in-
frà ad illa venerimus. Porrò si impelle-
tur iliastes ille summus, aut aliquo saltē
haberet opus, facilè eò, quicquid esset
Enochdianum perueniret, vbi vniuersa
vita nostra longa suis locis in æthere, ac

nubibus collocaretur: Sed ſemel ſaturauit ſe iliaſtes, vt porrò non careat, neque aliquo habeat opus. Quare in hoc libro vltimo ſingula pro ratione primi libri tractabimus.

Cap. II.

SEd vt tandem ad finem deducamus ea, quę de vita longa tractare incępimus, principiò indicabimus quid vita longa ſit. Terminus vitæ longę complectitur in ſe 1000, aut 900, aut ad minimum 600 annos. De ſcaturigine autē huius, quæ præter naturam eſt, vitæ, ſic accipe. Duæ ſunt in hominis poteſtate vires, vna naturalis, qua de dictum eſt vſq; ad natiuū finem. Alia aeria, in hac enim nihil eſt corporale. Quare incorporalia hunc noſtrum libellum abſoluunt. Miſeros hoc loco mortales, quibus primum, ac optimum theſaurum (quem naturę monarchia in ſe claudit) natura recuſauit, puta, naturæ lumen. Ne porrò in hac laboremus fruſtra. In philoſophia autem, quia deſinit ac abit natura aniadum, recordabimur, neq; porrò mentionē faciemus philoſophiæ

phiæ. Missas igitur faciamus res naturales, missa etiam facimus quæcunque sunt ex elemētis, insuper etiā gesta helisimidan: denique quæcunque suprà diximus, quæ sub chao, id quod summus iliastes existit, delitescunt. Et in manus ea, quibus de mentionem in 1. lib. facere cœpi, tandem accipimus. Vt igitur ad annum Aniadin, aut etiā vltra perueniamus, obseruandæ sunt regulæ sequentes. Neminem offendant, quæ hoc loco de Nymphidida dicturi sumus, quo loco simul indicabitur vis, ac natura guarinorum, saldinorū, denique salamandrinorum, & quicquid est melosinæ. Porrò si quem præsens locus abalienaret, neminē offendat, sed potius finem huius opusculi adeat, vbi singula videbit.

Cap. III.

SEd vt simul innotescāt cùm locus, tum corpus in his rebus, quod certa quadam concordantia ordinari debet, ac disponi. Principiò obseruānda est soli natura, qđ iliastis est: nam aliud ab 300. vsque ad 600 annos conseruat; id quod ad eos codices relegamus. qui tractant de natura elementorum.

Porrò quicquid ex ſui natura ſimul etiã loci naturam admittit, haud diſsimiliter priori ſeculo in vnam concluſionem cogitur. Vbicunq; verò coeunt, cùm loci, tum corporis natura ſimul illic vel nullo negotio peruenitur ad 600. annum: quorum aliquot, qui iſtuc ętatis attigerunt cõmemorare poſſem, niſi aliò properaret calamus. Sunt præterea qui aliquandiu clàm, atq; adeò furtim ſunt ſeruati, idq; per vitam longam. Quorum ratio, quia nulla, niſi quatenus iliaſti tribuerunt, & hoc loco prætereundũ cenſeo. Sic quicquid nõ eſt aeriæ vitæ, hoc loco tollitur. Sequũtur ergo qui vitam aeream vixerunt, quorum alij à 600. annis ad 1000. & 1100. annũ peruenerunt id quod iuxta præſcriptum magnalium, quæ facilè deprehenduntur, ad hũc modum accipe: Compara [a] aniadum, idq; per ſolum aera, cuius vis tanta eſt, vt nihil cum illo commune habeat terminu vitæ. Porrò ſi abeſt iam dictus aer, erumpit extrinſecus id, quod in capſula deliteſcit. Iam ſi idem ab illo, quod denuo renouatur, fuerit refertum, ac denuo in medium perlatum, ſcilicet extra id, ſub

que

quo prius delitescebat, imò adhuc delitescit, iam vt res tranquilla prorsus non audiatur à re corporali, & vt solùm aniadum adech, deniq; & edochinum resonet. Porrò etiã hæc tria, & quod in hæc tria vergit, non quatuor, sed vnum sint, habebis longissimam vitam delitescentem. Hinc est natiuitas magni illius aquastri, qui præter naturam natus est. Hoc & si id quod extrinsecus erat, nequaquam deprehendere potuit: tamen hîc prębuit occasionem id quod extrinsecus iliastes fuit, &c.

Cap. IIII.

RESTAT adhuc in hac monarchia, cuius nos magnus ille senio maximopere commonefacit, videlicet lõgè aliam esse vitam ab ea, quã nos plenè præscripsimus: quæ tunc alia nos perstringet, cũ singula transibũt, qui calcat, & qui calcatr̃, nihilominus tamẽ vtraque manebunt, id qđ nõ satis intellexerunt hectenus aliani. Tum demum erit quando simul omnia desinẽt, quæ vnà mecum indagastis, iam inde à primo ad nouissimum vsque. Sed par est, vt semel e-

tiam probemus ea quæ tractare incępimus, idq; non philoſophica ratione, ſed eſſentia ipſa, quæ vel ſola hoc loci cuius meminimus plurimũ valebit. Hoc loco quo de plenè loquimur, miraberis forſan, ac quæres, Num vita ſana poſſit eſſe coniuncta cum vita longa. De hoc igitur hæc paucula notato. Duplicẽ eſſe eſſentiam, alteri ſanitatem & fixam: alteri ægritudinem & ſimiliter fixam ineſſe. Quod autem ad locum & immutationes iſtorum attinet, nihil prorſus immutamus. Porrò quorſum attinet fruſtra his immori, quæ nobis lumen naturę recuſauit? Præterea ille, qui ex animi libidine nobiſcum agit, indicat, ac rurſus hiantes nos deſerit. Quare hoc loco prę teribimus, quæ vires noſtras ſuperant, & creaturas aliquot, vitę mirabiliter lõgæ, & eas ſine fato commemorare incipiemus. Inter quas ſunt Laureus, Siconius, Hildonius, & alij pleriq;, quarum natiuitatem, ſiue mortem naturalem nemo vnquam neq; deprehendit, neque audiuit. Adde naturam & eſſentiam illarum. & quotumquẽq; reperias, qui vel apiculum de his ſcripſerit? quanquam

paramy-

paramyrica ſcripta nonnihil de his habeant: tamen ſicut ſemel hoc fuit, ac rurſus deſijt, ita etiam vnà intellectus abijt. His igitur concludimus, quicquid eſt vitæ longæ, idq́; extra necrolicas, quemadmodum in ſequentibus patebit.

Cap. V.

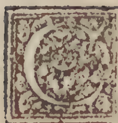
NOn pili fecerim eum, qui ſub Lullianis artibus ſe falſò, vt necroliũ venditat, & improbat id quod in quatuor Scaiolis comprehenditur, & me vt ſummum Scaiolam predicat, ita vt pro ratione cedurinorum poſsim adoriri necrolias artes. At ego vel hydros Scaiolis vnà cum æmulis inuideo. Quid dicam hoc loco de his, quę Muſa ſagax in canonibus ſuis vnà cum narcoticis quatuor Scaiolarum complectitur, quæ vobiſcum indormiſcunt, tymporaq́; in vobis Anodynica reddunt. Et ego vos etiam atq; etiam in tantum ſtuporem adduco, vt in notitiã papaueris redigamini. Sed miſſa facio illa, & in hoc ſolùm laboro, q̃d in ſuperiorib. lib. hactenus mõui, in coſmographica ſcilicet vita, vbi cũ locus tũ corpus Ieſahach

apparent. Porrò etiam quæ præscribo, præter loci ac corporis vires, idq; spagyricæ pręscribo, hydromanticæ, & pyrotenchans. Sed quid attinet hæc commemorare vobis omnibus, quorum ne nomina quidem noui? qui & si necrolios agitis, & in cyphanto nonnihil experti, tamen indormiscunt pulsatiles. Hæc omnia ego absolui, ea quisquis intelligit, optimo iure se spagyrici nomine venditet, ac tum demũ quintũ cap. ediscere laboret, in quo me plurimum offendunt Scaiolę. Nam in his nulla inest mortalitas. Sub hæc igitur concludo totius rei summam, & affirmo eum esse immortalem, quicunq; pro ratione Scaiolarum vixerit, id quod per enochdianos, & sui sequaces probo. Neque hũc locum infringet aquaster. Porrò si pro ratione Necroliorum Scaiolis inferrer, esset quod excipiendum ducerẽ, id quod maximus ille Adech anteuertit, & propositum nostrum, at non modum deducit: Quod vobis Theoricis discutiendum relinquo. Atq; ad hunc modũ abijt è nymphididica natura interuenientibus Scaiolis in aliam transmuta-

mutationem permanſura Meloſyne, ſi difficilis ille Adech annuiſſet, qui vtrunque exiſtit, cùm mors, tum vita Scaiolarum. Annuit prætercà prima tempora, ſed ad finem ſeipſum immutat. Ex quibus colligo ſupermonica figmenta in cyphantis aperire feneſtram. Sed vt ea figantur, recuſant geſta Meloſines, quæ cuiuſmodi ſunt, miſſa facimus. Sed ad naturam nymphididicam. Ea vt in animis noſtris concipiatur, atque ita ad annum aniadin immorteles perueniamus arripimus characteres Veneris, quos & ſi vos vnâ cum alijs cognoſcitis, minimè tamen vſurpatis. Idipſum autem abſoluimus eo quod in prioribus capitib. indicauimus, vt hanc vitam ſecurè tandem adſequamur, in qua aniadus dominatur ac regnat, & cum eo, cui ſine fine aſsiſtimus, permanet. Hæc atq; alia arcana, nulla re prorſus indigent, Et in hunc modum vitam longam concluſam relinquimus.

Theophraſti ex Hohenheim, librorum quinque de vita longa finis.

PIO LECTORI SALVTEM ADAM A BODENSTEIN Philoſophiæ & Medicinæ doctor.

Andide lector, neminem latere arbitror quàmmale diuinus ille philoſopus, & medicorum celeberrimus Aurelius Theophraſtus Paracelſus, nõ ſolùm apud exteros, verùm etiam ſuos, nempe Germanos hucuſque audierit, ob peruerſum imperitorum iudicium, quaſi talis eſſet, qui multa ſcriberet, nihilq́ſani doceret, multàque medicamina in medium proponeret, quæ hominibus plus damni quàm commodi inferrent. Equorum numero laudanũ eius à multis hactenus quaſi pernicioſum & planè exitiale medicamẽ minus dextrè diffamatum eſt. Proinde ad liberandum ipſum Theophraſtum & eius laudanũ, ſumma laude digniſſimũ, ab hac calumnia, vt omnes ſani iudicij videant, ac intelligant illud ex veris fontibus arcanorum naturæ & medicinæ productum,

his

his Theophrasti de vita longa libris annectere formulam eius volui, quo bonis medicis sit frugi, insipientibus verò, probro & admonitioni, vt in posterum quod non intelligant, vituperare desinant. Addidissem sanè certissimũ summumq; remedium contra omnia venenorum genera, non solùm vegetabiliũ, verùm etiam animalium, mineralium, metallorum, & microcosmi, sed eam ob causam distuli, vt videam quàm gratũ te erga Theophrastum nostrum sis ostensurus.

Descriptio Laudani, quo usus est in deploratis dissolutisq; morbis, ita habet.

Accipie orizei foliati vnciam,
margaritarum non perforatarum vnciam semis,
florum antimonij,
asphalti, singulorum drachmam,
croci orientalis drachmas tres,
myrrhæ Romanæ,
aloes succotrini ana ad pondus omnium, reduc ad formam.

Dosis à granis quatuor, vel septem ad decem vsq;.

Est & aliud Laudanum contra febres præstantißimum quod accipit.

Antimonij præparati libram,
ſacchari candidi libram medicinalem,

Fiat puluis ſubtilis, Deſtilletur in arena aut balneo iuxta artem. Huius olei accipe vncias duas,

aloe ſuccotrini vnciam,
ambræ vnciam ſemis,
croci ſelectiſſimi drachmas ſex,

Reducantur ſucceſsiue in maſſam, fiāt pilulæ paruæ, dentur tria cum conſerua boraginis ante acceſſionem febris, inducaturq́ꝫ ſudor, ſi fieri poteſt.

His lætare, fruere in laudem
Ieſu Chriſti, &
Vale.

colorchecker CLASSIC

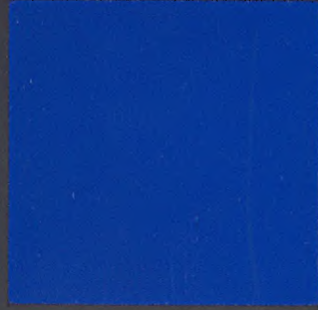

calibrite

mm